

Саалаев Ө

АДЕП САБАГЫ

Сабактын планынын усулдук иштелмелери

5-класс

Бишкек 2015

Кыргыз билим берүү Академиясынын Социалдык-гуманитардык предметтер лабораториясы 2014-жылдын 20-ноябрындагы отурумунда Адеп сабагынын 5-класстарынын мугалимдер үчүн усулдук иштелмелерин (автору Ө.Саалаев) №9 токтому менен басып чыгарууга сунуштаган.

Рецензиялаган:

Кармышаков А.Н. Кыргыз Билим берүү Академиясынын социалдык гуманитардык предметтер лабораториясынын илимий кызматкери

С-47 АДЕП САБАГЫ. Сабактын планынын усулдук иштелмелери - 2015 -64 бет

Бул сабактын планынын иштелмелери 5-класстын адеп сабагынын окуу китеби үчүн иштелип чыгып, Кыргызстанда билим берүү жаатында иш алып барган эл аралык долбоорлордун иш тажрыйбалары кеңири колдонулду.

Мисалы: Интерактивдүү усулдарды пайдаланып сабактын фрагментин иштеп чыгуу, сабактын жүрүшүн кадамдары менен берүү. Сабактын максаттарын коюуда СМАРТ критерийлерин эске алуу ж.б. Бул сабактын пландары мугалимдерге жардам катары жана багыт берүү үчүн түзүлдү.

Класстык сааттарга да пайдаланууга болот.

Киришүү

Сабактын планындагы өзгөчөлүктөр

Урматтуу кесиптештер! Колуңардагы сабактын планынын иштелмелери адеп сабагынын окуу китеби үчүн жазылып, азыркы учурдун талабына ылайык иштелип чыкты жана ар бир темага байланыштуу интерактивдүү ыкмаларды колдонуу менен жазылды. Ошондой эле, ар бир сабактын максатында окуучулар жетише турган ийгиликтер жана сабактардын жабдылышы ачык, даана көрсөтүлдү.

Бул сабактардын иштелмелеринде башкаларга салыштырганда көп өзгөчөлүктөр бар. Алсак, сабактын планын жазганда сабактын өтүлө турган күнүнүн ордуна (өтүү мөөнөтү), өтүлө турган жумасы көрсөтүлдү. Анткени, сабак өтүлүүчү күндү көрсөтүп койгондо, ар кандай себептер менен ал күнү өтүлбөй калышы мүмкүн. Мисалы: өтүү мөөнөтү сентябрдын биринчи жумасы деп көргөзсөк, сабак ошол жуманын ичинде өтүлөөрү белгилүү болот.

Дагы бир өзгөчөлүгүн алсак, ар бир сабак фрагмент түрүндө жазылып, өтүү убактысы 15-35 мүнөттү камтыйт. Ушул убакытка ченелип тексттер даярдалып берилди. Калган убактыларын мугалим өз алдынча пайдалана алат. Бул тексттер окуучулардын түгөйү менен же чакан топтордо иштөөсүнө арналып, биргелешип иштөөгө, бири-бирин окутууга, жалпы класс менен талкуулаганга ылайыкталып жазылды. Мындай фрагмент түрүндө интерактивдүү ыкмаларды пайдаланып, жазылган сабактар окуучуларды жандандырып, сабакка болгон кызыгуусун арттырат. Мында мугалим менен окуучулардын аткара турган иштери толугу менен кадамдарга бөлүнүп, иштелип чыккан. Мен бул усулдук колдонмону даярдоодо, өзүм окуп жана бирге иштешкен эл аралык уюмдардын (“Сапаттуу билим”, Регионалдык изилдөө институту, Глобалдык билим берүү ж.б.) иш-тажрыйбаларын пайдаландым. Окуучулар берилген убакыт бүткөндө, аткарган иштерин окуучулардын алдында жактап берүү (презентациялоо) мүмкүнчүлүктөрүн алышат.

Окуучулардын презентациясынан кийин мугалимдин, окуучулардын сабак тууралуу пикирин, түшүнүгүн, чечимдерди кантип кабыл алышкандыгын иликтөө үчүн аларга суроо берүүсү рефлексия (латынча – артка кайрылуу) деп аталат.

Мисалы:

- Чечимдерди кандайча кабыл алдыңар?
- Сабак кызыктуу болдубу?
- Өзүңөрдү кандай сездинер ж.б.

Окуучулардын билимин, таанып-билүүчүлүк жана чыгармачылык жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүүчү интерактивдүү методдор да кеңири колдонулду.

Интерактивдүү – бул англис тилинен которгондо “өз ара аракетте болуу” дегенди билдирет. Интерактивдүү ыкма менен окутуу баарыдан мурда бул окуу процессинде өз ара байланышта болуу жана түгөйлөрдүн же топтордун өз ара аракеттениши менен алардын кызматташтыгы.

“Окутуунун интерактивдүү методу” деген терминдин өзү педагогикада ХХ- кылымдын 80-жылдары пайда болгон. Советтик педагогикада ал “кызматташтык педагогикасы” деп аталган. Бул аталыш советтик мектептин эң жакшы сапаттарын, орус жана чет элдик психология – педагогикалык илимдин жана практиканын жетишкендиктерин бириктирип, 80-жылдардагы мугалимдер тарабынан берилген.

Интерактивдүү методдор мугалим менен окуучунун жана окуучу менен окуучулардын ортосундагы өз ара байланыштарды камсыз кылат. Ошондой эле, окуу процессиндеги окуучулардын өз алдынча таанып-билүү ишмердүүлүгүн жана биргелешип иштөө көндүмдөрүн өнүктүрөт.

Натыйжада окуучулар:

- Түгөйү менен жана топто иштей билүү;
- Проблеманы көрүп жана чече билүү;
- Бирге иштөөдө толеранттуулукту көрсөтө билүү;
- Бири-бирин угуу, сыйлоо ж.б. сапаттарга ээ болушат.

Ошондой эле бул колдонмодо окуучулар үчүн интерактивдүү оюндар да берилди.

Урматтуу кесиптештер, жыйынтыгында айтаарым бул усулдук колдонмо мугалимдердин жүрөгүнөн түнөк таап, анын столдук китебине айланып, окуучуларга билим берүүдө иштерин жеңилдетет деп ойлоймун.

Урматтуу кесиптештер!

Ушул сабактын планынын иштелмелерин жазууда пайдаланылган ыкмалар менен “Окутуунун интерактивдүү усулдары” аттуу китептен таанышсаңыздар болот. Ошондой эле, жогоруда киришүү бөлүгүндө көрсөтүлгөн өзгөчөлүктөрдөн башка, сабактын планынын иштелмесинин максаттарын аныктоодо дагы бир нече талаптар ишке ашырылды. Алсак, сабактын максатын мугалимдин позициясы менен жана сабактын максатын окуучунун позициясы менен түзүү.

Сабактын максатын төмөнкү таблицадагы мугалимдин позициясы бөлүгүндөгү сөздөр менен аяктаганда, сабактын максаты мугалимдин ишине гана таандык болуп, окуучулардын өз максаттарына жетишүүсүн камсыз кылуу, мугалимдин милдети болуп калат.

Сабактын максаты таблицадагы окуучунун позициясы бөлүгүндөгү сөздөр менен түзүлсө, анда ал окуучуга тийиштүү болуп, сабак учурунда окуучулар ар түрдүү көндүмдөргө, билгичтиктерге, мамилелерге, баалуулуктарга ээ болушат.

Сабактын максатын мугалимдин позициясы менен түзүү	Сабактын максатын окуучунун позициясы менен түзүү
<ul style="list-style-type: none"> • Окутуу. • Билим берүү. • Түшүндүрүү • Үйрөтүү • Айтып берүү. • Өнүктүрүү • Көрсөтүү • Чыгаруу. • Тааныштыруу ж.б. 	<ul style="list-style-type: none"> • Окуучулар түшүндүрүп бере алышат. • Сүрөттөп бере алышат. • Колдоно алышат. • Айырмалай алышат. • Дал келтире алышат. • Түшүнүгүн калыптандырышат. • Өздөштүрүүсүн камсыз кылышат. • Билимин, маалыматын жогорулатышат. • Сынчыл ойлорун өнүктүрүшөт. • Эске тутумун машыктырышат. • Көндүмдөргө ээ болушат. • Билгичтиктерге ээ болушат ж.б

Ар бир тема ушул талаптарды эске алуу менен иштелип чыкты.

Ишиңиздерге ийгилик каалайм.

Автор

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

1-сабак: Мурас. Киришүү сабагы

Өтүү мөөнөтү: Сентябрьдын 1-жумасы

Колдонулган ыкма: Акыл чабуулу, дискуссия

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар мурас сабагынын максаты, мурастын азыркы турмуштагы орду тууралуу түшүнүк алышат.

Тарбиялоочулук максаты: Окуучулар элибизде байыртадан келе жаткан мурас, мураска калтыруу салттары менен таанышып, алардын маанилүүлүгүн баамдап баалай билүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк максаты: Окуучулар “Акыл чабуулу” дискуссия ыкмаларын пайдалануу аркылуу, өз оюн эркин айтууга, ойлонууга болгон жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, ручка ж.б.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Бул каникулдан кийинки 1-сабак болгондуктан, “таанышуу” деп аталган интерактивдүү оюн аткарылат. Мында мугалимден баштап ар бири кезек менен өз атын атап жана адептүүлүк сапаттарынан 2-3төн мисал келтирет.

2-кадам: -Өткөн окуу жылында өтүлгөн сабактардан силерге кайсы темалар жакты же эмнелер эсиңерде калды? деген суроо берилип “акыл чабуулу” өткөрүлөт. Акыл чабуулунун эрежелери окуучуларга эскертилет.

Мисалы: “Бардык айтылган ойлор жана идеялар баалуу”, “бири-бирин сындабоо” ж.б

3-кадам: Окуучулардын берген жооптору доскага жазылып, өткөн сабактарды эске түшүрүшөт. (3-5мүн).

4-кадам: Ушундай эле жол менен “Мурас” деген сөздү кандай түшүнөсүңөр деген суроого “акыл чабуулу” өткөрүлөт.

А) дептерине жалгыз иштейт.

Б) түгөйү менен пикир алышып бири-биринен толуктап жазышат.

В) класстан жазгандарын жалпы кол көтөрүп айтып беришет, суроолор берилип, талкуу жүрөт. (7-10мүн).

5-кадам: Мугалим : Балдар “Мурас” жөнүндө өз билгениңерди айттыңар. Эми ошол мураска кандай улуттук баалуулуктарды киргизебиз? Окуучулар жооп беришет.

Мисалы : Боз үй, улуттук кийимдер, улуттук оюндар ж.б. *Алар доскага жазылат (2-3мүн)*

Бул сабакта атадан балага, энеден кызга калтырылган кыргыз элинин баалуулуктары жана кыргыз элинин руханий байлыктары болгон “Манас” эпосу баштаган эпостор, көркөм чыгармалар макал-лакаптар, улуттук каада салттар, ж.б кыргыз элинин байыркы замандан бери муундан муунга өтүп келе жаткан улуу мурастары жөнүндө сөз болот. Ошондой эле аларды биз дагы сактап, дагы өнүктүрүү менен кийинки муундарга өткөрүп берүү милдетибиз экени айтылып, сабак жыйынтыкталат.

6-кадам: Сабакка активдүү катышкан окуучулардын атын атап, ыраазычылык бидирүү.

Рефлексиялык суроолор:

1. Эмне үчүн Мурас жөнүндө билишибиз керек?
2. Мураска калтыруунун кандай мааниси бар?
3. Сен кийинки муундарга жана өз балдарыңа эмнелерди мураска калтыраар элең?

Үйгө тапшырма: Ата-бабалардан калган мурастар деген тема менен, боз үй, улуттук кийимдер, баш кийимдер, улуттук оюндар, улуттук аспаптар, улуттук тамак аштарды жазып келишет.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

2- сабак: Жакшы болуу аста-аста

Өтүү мөөнөтү: Сентябрьдын 2- жумасы

Колдонулган усул: Өз алдынча иштөө, класста жалпы талкуулоо

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар теманы окуп, макал-лакаптар жөнүндө айтып беришет, жакшы адам болуу канчалык көп эмгекти талап кылаарын билишет.

Тарбиялоочулук максаты: Балдар канчалык көп жакшы сапаттарга ээ болушса, ошончолук ата-энесинин көңүлү көтөрүңкү болоорун, жоро-жолдошторунун арасында кадыр-баркы өсөөрүн билишип, дайыма жакшы окуучулардан болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк максаты: Окуучулар текст менен өз алдынча иштөө аркылуу жакшы-жаманды баамдап билүү жөндөмдүүлүктөрүн, адамдык жакшы сапаттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар жакшы окуучунун портретин түзүшөт, б.а жакшы окуучу кандай сапаттарга ээ болоорун жазып чыгышат.(5-7сапат) мүмкүнчүлүктөрү барлар сүрөт аркылуу чагылдырышса да болот.(5-7 мүнөт) Убакыт бүткөндө жазгандарын окуп беришет.

2-кадам: Жакшы сапаттарга ээ болгон окуучуну кандай ийгиликтер күтүп турат?- деген суроого жооп жазышат(6-8м)

Мисалы: Жоопкерчиликтүү болсоң сага баардыгы ишенишет.

• Адамкерчиликтүү болсоң, үйдө, мектепте сени бардыгы сыйлашат.

• Таза, тыкан жүрсөң башкаларга үлгү болосуң.

• Сабакты жакшы окусаң башкаларга үлгү болосуң. ж.б

3-кадам: Окуучулар бул теманын ар-бир бетин өзүнчө окуп, айтылган акыл-кеңештерди талкуулашат. Ал үчүн мугалим окуучуларга эмне үчүн? Кантип? Сөз эмне жөнүндө болуп жатат? деген ж.б суроолорду берип турат.

Суроолор:

• Калыгул Бай уулунун ырларында адамдагы кандай сапаттар белгиленген?

• Адамдык сапаттарга арналган кандай макалдарды билесинер?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

3-сабак : Жакшы болуу аста-аста

Өтүү мөөнөтү: Сентябрьдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Салыштыруу, эссе жазуу

Сабактын максаты:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар Адилеттин терс жактары жана анын досу Талгаттын ага тийгизген жакшы таасири туурасында окуп түшүндүрүп беришет.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт:

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар 3-сабакты бир жолу окуп чыккандан кийин Адилет менен Талгаттын кылган иштерин салыштырып экинчи жолу окуп чыгышат, экөөнүн оң жана терс жактарына баа берип жазып чыгышат, дептердин барагын экиге бөлүп сызып, башына “Адилет”, “Талгат” деп жазып коюп аткарышса да болот. (№1-тиркеме)

2-кадам: Салыштырып аткарган иштерин окуп беришет, сунуштарын айтып, толуктап жазышат.

3-кадам: Ушул эки сабактын жыйынтыгы менен жана окуган маалыматтарды пайдаланып, “Жакшы болуу аста-аста” деген темада эссе жазышат(5-7мүн)

4-кадам: Окуучулар жазган эсселерин окуп беришет. Калган окуучулар көңүл коюп угуп, өз ойлорун айтышат, суроо беришет.

Рефлексиялык суроолор:

• Жакшы окуучунун портретин түзүү силерге кандай таасир калтырды? Эмне үчүн? Өзүңөр кандай сапаттарга ээ болуңар келет?

• Салыштырып окуудан эмнелерди үйрөндүңөр? (текст менен иштөөнү, жаман-жакшыны ажырата билүүнү ж.б)

• Талгаттын өзгөрүшүнө эмнелер таасир берди? Окуучулардын жүрүш-турушуна үй-бүлөө, мектеп, жакын жолдошторунун тийгизген таасири жөнүндө суроо менен сабак жыйынтыкталат.

Баалоо:
Үйгө тапшырма:
№1 тиркеме

Адилет	Талгат
• калп айтат	• жоопкерчиликтүү

Жыйынтыгы

- Адилетке ата-энеси ыраазы,
- Адилет үйүнө жардам берет,
- “Жакшыга жанаш” деген темада эссе жазуу (5мүн)

Окуучулар улантат

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

4-сабак: Жамандыктын залалдары кайдан келет?

Чылым чегүү мода эмес

Өтүү мөөнөтү: Сентябрьдын 4-жумасы

Колдонулган усул: жеке, түгөйү менен жалпы класста иштөө

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар чылым чегүүнүн тарыхы, таралышы, анын ден- соолукка келтирген зыяндары жөнүндө окуп, жазуу көнүгүүлөрүн аткаруу менен өз билимдерин бышыкташат.

Тарбиялоочулук максаты: Окуучулар чылым чегүүнүн зыяндуу жактарын баамдап билүү менен аны чекпөөгө жана өз жакындары менен анын пайдасыз экендигин түшүнө билүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк максаты: Окуучулар жеке жана өз ара биргелешип иштей билүү көндүмдөрүн жана өздөрүнүн оюн эркин айтуу жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, көргөзмө, таркатма материалдар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Балдар өткөн темабыз эмне жөнүндө болду эле? суроого жооп берген окуучулар, адамдын турмушунда кезигүүчү начар сапаттардан жазышат (5-7 мүнөт №1-тиркеме).

2-кадам: Түгөйлөрү менен жазгандарын салыштырып бири-бирин толуктап жазышат. (2-3 мүн)

3-кадам: Каалоочулар же журналдагы тизме боюнча окуучулар аткарган иштерин окуп беришет. (2-3 мүн)

4-кадам: Ушул начар сапаттардын бири болгон чылым чегүүнүн зыяндуу жактарын жазып чыгышат жана түгөйлөрү менен жазгандарын салыштырып бири-бирин толуктап жазышат (2-3 мүн)

5-кадам: Эгерде убакыт калса окуучулар теманы окуп, чет өлкөлөр менен Кыргызстандагы чылым чегүүнүн абалын салыштырып окуп айтып беришет. (2-3 мүн)

6-кадам: Ооруканадан, медициналык борборлордон, газета-журналдардан алынган сүрөттөрдү, маалыматтарды пайдаланып жогоруда өздөрү аткарган көнүгүүлөрдү толуктап бышыкташат.

Эгерде мүмкүнчүлүк болсо, тиешелүү адистерди сабакка катыштырса да болот.

Талкулоо үчүн суроолор:

- Чылым чегүүнүн зыяндуу экендигин далилдеген аргументтерди келтиргиле.
- Чылым чегүүнү азайтуу үчүн кандай сунуштарды айтаар элеңер? ж.б

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

№1-тиркеме:

Жаман сапаттар

1. Ачкөздүк	24. Караңгылык	47. Мактанчаактык
2. Текеберлик	25. Алдамчылык	48. Куулук
3. Зулумдук	26. Кыянатчылык	49. Кейикчелдик
4. Калпычылык		50. Өзүмчүлдүк
5. Жалкоолук	28. Шалаакылык	51. Көйрөндүк
6. Ташбоорлук	29. Ырайымсыздык	52. Зөөкүрлүк
7. Жоопкерсиздик	30. Эки жүздүүлүк.	53. Илээндилик
8. Кекчилдик	31. Коркоктук	54. Мыкаачылык
9. Кайдыгерлик	32. Душмандык	55. Уятсыздык
10. Дардаңпоздук	33. Уйкучулук	56. Оройлук
11. Ушакчылык	34. Кошоматчылык	57. Көңүл коштук
12. Чагымчылык	35. Суктук	58. Ойлонбогондук
13. Ичи тардык	36. Арамзалык	59. Биримдиги жок
14. Көрө албастык	37. Мажүрөөлүк	60. Ынтымагы жок
15. Кара ниеттик	38. Убадага турбагандык	61. Сарандык
16. Ысырапкерлик	39. Аманатка кыянаттык	62. Күнөөкөрлүк
17. Одонолук	40. Сүткорлук	63. Олдоксондук
18. Адепсиздик	41. Билимсиздик	64. Сөгүнүү
19. Кара өзгөйлүк	42. Алсыздык	65. Жаман айтуу
20. Бузукулук	43. Чыккынчылык	66. Бирөөгө ат коюу
21. Кумарпоздук	44. Аракечтик	67. Бирөөнү шылдыңдоо
22. Каниетсиздик	45. Баңгилик	
23. Туруксуздук	46. Урулук	

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

5-сабак: Ыплас сөздүүлүк - адепсиздик

Өтүү мөөнөтү: Октябрдын 1-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, дискуссия

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар азыркы мезгилдеги кинолордун жаштарга тийгизген начар таасирлери, көчөдөгү балдардын маданиятсыз жүрүш-турушу жөнүндө окуп, айтып беришет.

Тарбиялык: Кинолордогу жаман көрүнүштөрдү көрүп, көчөдөн орой сөздөрдү уккан окуучулар жакшы-жаманды ажырата билүүгө жана адептүүлүккө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк максаты: Окуучулар таанып билүүчүлүк көндүмдөрүн жана аргументтерди далилдеп берүү жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер, макалдар.

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Сабактын жүрүшү:

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар ыпылас сөздөргө мисал келтирип, алар доскага жазылат. (3-5 мүн)

Ыпылас сөздөр:

- уят сөздөр
- жаман сөздөр
- орой сөздөр
- бирөөгө ат коюу
- калп сөздөр
- бирөөнү шылдыңдоо
- ушак сөздөр
- бирөөнү басынтуу

2-кадам: Берилген теманы окуп чыгышат, үч кыздын кино, жомок, кыргызча ырлар жөнүндө айткан ойлоруна кошуласыңарбы? Алар окуучуларга кандай таасир этет?- деген суроо берилип, талкуу жүрөт. Окуучулар өз ойлорун кошумчалап кандай кино, жомок же кыргызча ырлар жагаарын айтып беришет. (7-10 мүнөт)

3-кадам: Окуучуларга суроо: эки баланын кылган жоруктары силерге жагабы, эмне үчүн? Силердин араңарда дагы ушундай балдар болсо эмне кылаар элеңер? (3-5 мүн)

4-кадам: Окуучулар окуу китебиндеги адеп топтомдорун 2-3 жолу окуп чыгып, өзүнө керектүү деп эсептеген 5-6 адептүүлүк сапаттарын тандап дептерине жазышат жана эмне үчүн тандап алгандыгын айтып беришет. (7-10мүн)

Талкулоо үчүн суроолор:

- Жаштардын жашоо турмушуна, күлк- мүнөзүнө, азыркы кинолордун жомоктордун, ырлардын көрсөткөн таасири, тарбиялык мааниси жөнүндө айтып бергиле.
- Адептер топтомун окуп чыгып өзүңөрдө кайсы сапаттар бар экендигин аныктап көргүлө.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

6-сабак: Ыпылас сөздүүлүк-адепсиздик

Өтүү мөөнөтү: Октябрьдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, дискуссия

Сабактын максаттары:

Убакыт: 20-25минут

Билим берүүчүлүк максаты: Ыплас сөздүүлүктөн сактануу, сөздү таап сүйлөп, бирөөлөрдү капа кылгандан алыс болуу жана “куйма-кулак” жөнүндө өз түшүнүгүн кеңейтишет.

1-кадам: Мурдагы сабактарда айтылган ыпылас сөздөрдү пайдаланып, адепсиздикти далилдеген сүйлөм түзгүлө, же болгон окуяларды жазсаңар деле болот.(5-6мүн) М: Асан классташ балдарына, Акмат мени уят сөз айтып тилдеди деп калп айтып барды...

2-кадам: Ар бир эл бири-биринен эмнелери менен айырмаланып турат. Теманы окуп, өзүңөр кошумчалап айтып бергиле. Кыргыз элинин да башка элдерден кандай өзгөчөлүктөрү бар.

3-кадам: Сөз сүйлөө өнөрү, уга билүү өнөрү жана куйма кулак жөнүндө эмне билесинер, куйма кулактарга кимдерди киргизээр элеңер?

4-кадам:

- Аз сүйлөп, көбүрөөк ук
- Адамдын өзүн билгиң келсе, сөзүн тыңшап көр

Бул макал-лакаптын маанисин түшүндүргөн чакан эссе жазгыла (5-7мүн)

5-кадам: Убакыт бүткөндө жазган эмгектерин окуп беришет (2-3мүн)

Талкуулоо үчүн суроолор:

- Кыргыз элинин аттын кашкасындай айырмаланып турган улуттук баалуулуктарын атап бергиле
- Эмне үчүн ыпылас сөздүүлүк адепсиздик деп аталат?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

7-сабак: Кадыр Ата

Өтүү мөөнөтү: Октябрдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Тынымдар менен окуу, дискуссия, текст менен иштөө

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар Кадыр ата менен Гүлсүндүн жашоо турмушу, хандын уулунун Гүлсүнгө куда түшүүсү, Кадыр атанын уурулукка барышы тууралуу окуп, талкулоо аркылуу кырдаалды иликтешет.

Тарбиялык: Гүлсүн бактылуу үй-бүлөө куруу үчүн байлыктын, кур намыстын кереги жок экендигин баамдап түшүп турмуштан чоё сабак алышат.

Өнүктүрүүчүлүк максаты: Окуучулардын таанып билүүчүлүк жөндөмдүүлүгүн жана текст менен иштөө, дискуссия жүргүзүү ыкмаларын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер, макалдар.

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Сабактын жүрүшү:

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар 1-тынымда “мен хандын баласына гана турмушка чыгам” дечү экен, деген сүйлөмгө чейин окушат, Кадыр ата жана Гүлсүндүн жашоо турмушу тууралуу сүйлөшүп, Гүлсүндүн мүнөзүнө баа беришет.

2-кадам: Окуучуларга : Силердин оюңар боюнча окуя кантип уланат?- деген суроо берилип, жооп алынат.2-тыным “арадан бир топ убакыт өтүп” деп башталган сүйлөмдөн, “Кадыр ата уккан кулагына ишенбейт” деген сүйлөмгө чейин окулат.Алар окуур алдында берилген жоопторго салыштырышат.Гүлсүндүн кылган жоруктары талкууланат.

3-кадам: Суроо берилет: Силердин оюңар боюнча окуя кантип уланат? 3-тыным “кокуй кызым” деп башталган сүйлөмдөн “кайра-кайра кайталайт” деген сүйлөмгө чейин окулуп, окуя кантип уланат деген суроого берилген жооптор менен салыштырылат. Гүлсүн кур намыска алдырып, өз атасын кандай түйшүккө салганы жөнүндө талкуулашат.

4-кадам: Окуучуларга “Силердин оюңар боюнча окуя кантип аяктайт?” деген суроо берилип, жооп алынат. 4-тыным: “Кадыр ата кечке байдын үйүн издейт” деген сүйлөмдөн башталып, теманын аягына чейин окулат. Бул тынымда Кадыр ата эмне үчүн уурулукка барды, Гүлсүндүн кылган ишине хандын уулунун мамилеси тууралуу талкуу жүрөт.

Талкуулоо үчүн суроолор:

- Гүлсүндүн бала чагы кандайча өтгү?
- Гүлсүндүн кандай кемчиликтерин байкадыңар?
- Кадыр атанын кызынын тилине кирип уурулукка барышы туура деп ойлойсуңарбы, эмне үчүн?
- Ал хандын уулуна Гүлсүндүн оокаттарынын кереги жок экендигин, анда баары жетиштүү экендигин айтып түшүндүрсө болот беле? Өз аргументтерин келтирип жооп беришет.
- Хандын уулунун айткан сөздөрүнө баа бергиле .

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

8-сабак: Практикалык сабак. Жан эне

Өтүү мөөнөтү: Октябрдын 4-жумасы

Сабактын максаты: Окуучулар адамдын кичипейил, ак көңүл, жумшак мүнөзүн баалай билүүгө жана бирөөнүн эмгегин сыйлап, баркын билүүнү үйрөнүшөт.

Колдонулган усулдар: Текст менен иштөө, эссе

Сабактын жүрүшү:

1-кадам: Окуучулар бул теманы Айылдагылар Жан эненин жардамына аябай көнүп алышат деген жерине чейин окуп чыгышат. Жан эненин мүнөзүн жакшы сапаттарын айтып баа беришет.

2-кадам: Теманы аягына чейин окуп чыгышат да биринчи бөлүмгө салыштырганда кандай өзгөрүүлөр болду? Эмне үчүн Жан эне нааразы болду жана кетип калды? деген ж.б суроолорго жооп берип талкуу жүрөт. “Улук болсоң кичик бол” –дегендей, Жан эне болсо баарына жардам берген. Бирок анын эмгегин эч ким баалап баркына жеткен жок, ошондуктан Жан эне кетип калды деген жыйынтыкка келишет.

9-сабак: Тап табышмак оюну

Окуучулар табышмак айтып, аларга жооп беришет. Табышмак айтуунун мааниси тууралуу айтып беришет.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

10-сабак: Ата-энеңди сыйласаң, өз балаңдан сый көрөсүң

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө, тынымы менен окуу, талкуулоо, ролдошкон оюн сабагы.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Торгой менен булбулдун жан-жаныбарларга куруп берген аңгемеси, карыя адамдын булбулга берген жообу, аңгеме эмне үчүн келме кезек деп аталаары тууралуу окуп билишет.

Тарбиялык: Торгой менен булбулдун ата менен эненин эбегейсиз эмгеги, атасына айланбаган, энесине имерилбеген улан кыздар жөнүндөгү аңгемесинен таалим тарбия алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Берилген темаларды окуп чыгышып, ата-эне менен баланын ортосундагы мамиле жакшы менен жамандык, жөнүндө ой жүгүртүп чечим чыгаруу, окуяларды салыштыруу, өз оюн эркин айта билүү жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер.

Убакыт: 35-40мүнөт.

Сабактын жүрүшү:

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Каалоочулар же баасы жок окуучулардан үчөө торгойдун, булбулдун, карыя адамдын ролун аткарып, окуп айтып беришет жана алардын ар-бири айткан аңгемелеринин маанисине, эмне жөнүндө экендигине токтолушат. Дагы каалоочулар болсо бул теманы ушундай жол менен окуп айтып беришет. (8-10мүн)

2-кадам: Окуучулар келме кезек деген теманы окуп чыгышат да,

- Токтосун кандай бала?
- Ал кандай шартта чоңойду?
- Анын аялы кандай адам?
- Токтосун карыган атасы Бакайды карылар үйүнө жеткирип салды...Эмне үчүн?
- Эмне үчүн келме кезек деп айтылат? – деген суроолорго жооп беришет. (5-7мүн)

3-кадам: Мээрман кыз темасын окуп, Ясмينا өз атасынын колун кантип сактап калганын айтып берип талкуулашат. (5-7мүн)

4-кадам: Суроолорго кыскача жооп жазгыла

- Ата-энени эмне үчүн жана кантип сыйлайбыз?
- Канткенде кийин балдарыбыздан сый көрөбүз?
- Атанын милдети;
- Эненин милдети;
- Ата-эненин милдети;

Окуучулар “Эне” – темасын окуп чыгышып, үйүндө жалгыз калган эненин тагдыры тууралуу ойлоношат. Эмне үчүн эне жалгыз калды жана анын көргөн күнү кандай болду деген суроолорго жооп берип талкуулашат.

Окуучулар 44- беттеги карыянын энесин жалгыз таштап шаарга кеткен балага айткан сөзүн окуп, бул тема азыркы турмуш менен тыгыз байланыштуу экендигин, жана балдардын ата-энесине кылган кайдыгер мамилесин далилдеген аргументтерди келтиришет. (“Балам! деди карыя”, деген сөздөн “кайрат кыл уулум”, дегенге чейин) (5-8мүн)

5-кадам: Ата-эне жана баланын милдеттерин окуп аларга толуктоо, кошумчаларды киргизип дептерине жазышат. (5-6 мүн)

6-кадам: Окуучулар ушул төрт чакан темада кандай окшоштуктар, өзгөчөлүктөр бар экендигин, алардын тарбиялык маанисин, ойлонуп айтып беришет. Ошондой эле, чакан темалардын негизги тема менен болгон байланышы жана ал темага жооп бериши туурасында ой бөлүшөт. (3-5)мүн

Суроолор:

- Булбул менен торгойдун жана карыянын аңгемесинин мааниси, максаты тууралуу айтып беришет.
- Торгой менен булбулдун суроо- жообунда, ата-эненин бала үчүн кылган эмгеги кандайча сүрөттөлгөн?
- Токтосун кандай бала ага мүнөздөмө бергиле.
- Эмне үчүн келме-кезек деп аталган, маанисин түшүндүрүп бергиле.
- Кытай элинин ушул каардуу мыйзамын туура же туура эместигин далилдеген аргументти келтиргиле.
- Үйүндө жалгыз жашаган эненин күнүмдүк турмушу жана жалгыздык туурасында окуп ой жүгүртүп айтып бергиле.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

11-сабак: Атанын сөзү – акылдын көзү

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө, түгөйү менен иштөө

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Карыянын өзүнүн жалгыз баласына айткан кеңештери, алардын мааниси жана ал табышмактуу кеңештердин жандырмактары жөнүндө окуп, түшүнүк алышат.

Тарбиялык: Атанын баласына берген кеңештерин жана алардын жандырмактарын окуп ой жүгүртүшөт, маанисин түшүнүп, таалим тарбия алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар табышмактуу кеңештерди аткарууда ойлонуу, талдоо жүргүзүү, жооп таба билүү, өз оюн эркин айтуу көндүмдөрүн жана таанып билүүчүлүк жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Каалаган окуучулар же мугалимдин сунушу менен биринчи окуучу карыя жөнүндө жана анын уулуна айткан үч кеңешин айтып берет. (5-6 мүн)

2-кадам: Экинчи окуучу, уулунун бул табышмактуу кеңешти кантип аткарам деп бушайман болгондугун жана карыянын мыйгынынан күлүп айтып берген жандырмагын окуучуларга айтып берет. (5-6 мүн) Сабак дагы ушундай жол менен улана берет. Убакытка жараша эки окуучудан үч-төрт жолу жооп берише болот.

3-кадам: Мугалим окуучуларга силердин атаңардын айткан кандай кеңештери, акыл насааттары эсиңерде калды, аларды силер турмушта пайдалана аласыңарбы деген суроо берет. Окуучулар өз аталары айткан акыл кеңештеринен эстеп айтып беришет. (3-5 мүн)

Суроолор:

• Бул жомокту окуп эмне жөнүндө ойго келдинер, элдин жомок аркылуу берейин деген ою эмнеде?

М: Ар бир ата өз уул кыздарына өз акыл кеңештерин айтып, ал эми балдар анын сөзүн жерге таштабай өз турмушунда пайдалана билүүсү зарыл.

• Атанын үч кеңешинин кайсыларын турмушка жакын, жана зарыл деп ойлойсуңар.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

12-сабак: Кандай учурда кыз бала эне сүтүн актайт?

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө, негизгилерин тандап алуу, дил баян, акыл чабуулу.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Мамлекеттик ишмер Султан Ибраимовдун кыскача өмүр жолу балдарына айткан акыл насааттары жөнүндө маалымат алышат. Ата-эне менен балдардын ортосундагы мамиле туурасында түшүнүктөрүн калыптандырышат.

Тарбиялык: Окуучулар бул теманы окуп чыгып, ата-эненин үй-бүлөдөгү ынтымакты камсыз кылууда Ата-мекенин сүйүүгө, элге кызмат кылууга, адептүүлүккө тарбиялоодогу орду тууралуу өздөрү турмуштук тажрыйба алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар анализдөө, негизгилерин ажырата билүү жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт. Ата-эне менен балдардын өз ара бири-бирин түшүнүүсү, урмат-сый, сыяктуу баалуулуктарды өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттер.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар теманы окуп чыгышып мамлекеттик ишмер Султан Ибраимовдун кыскача өмүр баяны жөнүндө, анын кызы Айнура Ибраимовдун эскерүүсүн айтып беришет. (5-6 мүн)

2-кадам: Султан Ибраимовдун бош убактысында үй-бүлөсү менен бирге өткөргөн убактысы, балдарына айткан акыл насааттары туурасында айтып бергиле (5-6 мүн). (Маселен, “Сейил бакка же жаратылышка барышкандагы учурун жана жакшы окугула, келечекте элдин керегине жараган адам болгула” ж.б). Силер дагы ата-энеңер менен чогуу болгон учуруңарды эстеп, айтып берсеңер болот.

3-кадам: Темада кыз бала эне сүтүн кантип актайт деп жазылганына карабай жалпы класс ушул темада 10-15 сүйлөмдөн турган чакан дилбаян жазышат жана бүткөндөн кийин окуп беришет.

Суроолор:

- Султан Ибраимовдун өз үй-бүлөөсүндөгү ордун, таасирин аныктап мисал келтирип айтып бергиле.
- Ата-эне менен уул-кыздарынын ортосундагы жылуу мамиле, эркин пикир алышуунун силер үчүн кандай мааниси бар, өз оюңарды далилдүү айтып бергиле.
- Ата-энеңер силер менен пикир алышабы, мамилеси кандай?

Баалоо:**Үйгө тапшырма:****2 вариант:**

1-кадам: Атаңар силерге кандай каалоо-тилектерди айтат деген суроого акыл чабуулун өткөрөт. Балдар жооп берип алар доскага жазылат.

2-кадам: Эркек балдар аларды пайдаланып ата тилеги деген чакан дилбаян жазышат. Анда аталардын балдарына айткан ак тилеги, аларды качан, эмне үчүн айткан же айтылаарын түшүндүрүп беришет.

Ал эми кыздар 3 кадамдагы тапшырманы аткарышат.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

13-сабак: Менин сүйүктүү ата-энем

Өтүү мөөнөтү: Ноябрьдын 5-жумасы

Колдонулган усул: Китеп менен иштөө, дилбаян

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Балдардын ата-энеге болгон сүйүүсү, ата-энеге карата айтылган каалоо-тилек, өз балдарын эркелетишкен ата-энелер туурасында окуп, ой бөлүшөт.

Тарбиялык: Окуучулар ата-эненин кадыр баркын баалай билгенге үйрөнүшөт. Алардын улуулугун, ыйыктыгын, мээримдүүлүгүн баамдап сезе билишет жана эмгегин сыйлап, урматтоого тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар ата-энеге болгон сүйүү сезимин, жакшы каалоо тилектерин, жакшы көрүү сезимдерин өнүктүрүшөт. Дил баян жазууда окуучулардын ой жүгүртүүсү, сөз байлыгы, сүйлөө маданияты өнүгөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар берилген теманы окуп чыгышат. Аларга дилбаян эмне жөнүндө экендигине көңүл коюп окуу керек экендиги эскертилет. Окуп бүткөндөн кийин дилбаяндын кыскача маанисин айтып беришет.

2-кадам: Балдар окуп бүткөндөн кийин алардагы ушул сыяктуу “Менин сүйүктүү ата-энем” – деген темада өз ата-энелери жөнүндө дилбаян жазышат. (10-15 мүн)

3-кадам: Белгиленген убакыт бүткөндө окуучулар жазган дилбаяндарын окуп беришет. (3-5 мүн) Мугалим жана окуучулар суроолорду берише болот.

Суроолор:

- Эмне үчүн ата-энеңерди жакшы көрөсүңөр жана ата-энеңер алыска кетсе сагынасыңар?
- Үй бүлөнүн ынтымагы үчүн керек болгон эң маанилүү нерселерди атагыла.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

14-сабак: Үй-бүлөдөгү мамиле

Өтүү мөөнөтү: Декабрьдын 1-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, талкуу жүргүзүү

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бир туугандар фермердик чарбага биригип эмгектенүү менен кантип элдин батасын алгандыгы жөнүндө окуп, талкууга активдүү катышуу менен алган билимдерин бышыкташат.

Тарбиялык: Окуучулар бул темадан үй бүлөдөгү ынтымак, биримдик, улуулардын айткан акылын угуу, эмгекчилдик, сыяктуу жакшы сапаттарга ээ болуу аркылуу алардан таалим тарбия алышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуган маалыматтарын кылдаттык менен талдоо, маанилүүсүнө көңүл бөлүү, себебин, максаттарын аныктоо, билгичтиктерин, көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар жаңы теманы окуп чыгышат. (5-7 мүн)

2-кадам: Мугалимдин эмне үчүн бир туугандар жер үлүшүн иштетүүдө алгачкы жыдары кыйналышты деген суроосуна ойлонуп жооп беришет. Мында ар-бири өз алдынча иштегенин техника, күйүүчү май ж.б жетишпегенин айтышат. (5-8 мүн)

3-кадам: Алардын иши кантип оңоло баштады, ишти кантип бөлүштүрдү, кандай ийгиликтерге жетишти, эмнеден баштап, эмнеден бүтүштү, өз бир туугандарыңарда ушундай фермердик чарба барбы, алар дагы кыйналды беле? – деген суроолорго жооп беришип талкуу жүрөт.

Эмне үчүн “күч бирдикте” экендигин айтып беришет.

4-кадам: Төмөнкү таблицаны талкуулап, макалдардын маанисин жазышат да окуп беришет: (5-7 мүн)

“Күч бирдикте”	
“Ырыс алды ынтымак”	
“Мээнетин катуу болсо, тапканың таттуу болот”	

Суроолор:

- Бул үй-бүлө кимдин кеңеши менен жана эмне үчүн фермердик чарба түзүштү?
- Анын натыйжасы кандай болду, кандай ийгиликтерге жетишти?
- Эмне үчүн” ырыс алды ынтымак”, деп айтылат?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

15-сабак: Практикалык сабак

Үй бүлөдө эмне көйгөй бар?

Өтүү мөөнөтү: Декабрьдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Ролдук оюн, имитация

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бул сабакта окуучулар бир үй-бүлөнүн уул-кыздарынын начар жоруктарын, ата-эне менен уул - кыздарынын ортосундагы түшүнбөстүктөрдү өздөрү роль аткаруу аркылуу билип түшүнүшөт. Адеп-ахлактык жактан баалай билүү билгичтиктери калыптанат.

Тарбиялык: Окуучулар роль аткаруу аркылуу ата-энелерин сыйлоого, бири-бирин угуп тил алууга, ынтымакта болууга, адептүүлүккө, тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулардын сынчыл ойлорун, активдүүлүгүн, роль аткаруу жөндөмдүүлүгүн, салыштыруу көндүмдөрүн өнүктүрүшөт, сүйлөө маданиятын өстүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, ролдор жазылган барактар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулардын бири алып баруучу болуп дайындалып сабактын темасын жарыялайт жана ролдорду аткаруучуларды таныштырат. Мисалы:

1. Алып баруучу: Анарбек
2. Энеси: Айсалкын
3. Кыздары: улуу кызы Мээрим жана кичүү кызы Кыял
4. Уулу: Тынчтык
5. Атасы: Өмүрбек (3-5 мүн)

2-кадам: Алып баруучунун сөзү: Эшиктен эне кирет, Жоомарт телевизор көрүп отурат.

3-кадам: Энеси Айсалкындын сөзү ж.б ушул сыяктуу сабак роль аткаруу менен улана берет. Балдарга түшүнүктүү болуш үчүн алып баруучу кашаанын ичиндеги эскертүүчү сөздөрдү окуп турса болот. (10-15 мүн)

II көрүнүш да ушул сыяктуу көрсөтүлөт (8-10 мүн)

- Эмне үчүн ушул ролдорду аткардык?
- Бул сабактын биз үчүн кандай тарбиялык мааниси бар?

- Уул кыздардын ушундай мүнөзүнө ким күнөөлүү?
- Силер ата-эне болсоңор эмнеге көңүл буруп, эмне туурасында сүйлөшөр эленер?
- II-көрүнүштө бала эмне үчүн башка балдардан уялды? эмне үчүн азыркы учурда ушундай көрүнүштөр көп болууда?
- Эмне үчүн кошунасы Мусаны үйүнө жеткирип келди? жеткирбесе эмне болмок?
- Зина апанын кошунасына берген жообун туура деп ойлойсуңарбы? Силер кандай жооп күтөөр эленер?
- Эмне үчүн кошунасы ага жооп берген жок? силер туура кылды деп ойлойсуңарбы?

4-кадам: Төмөнкү тапшырманы аткарышат:

Үй-бүлөдө эмне көйгөй бар?

1. БИнтымаксыз
2. Бири-бирин сыйлабайт
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

16-сабак: Жакшы бала болулу

Өтүү мөөнөтү: Декабрьдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, талкуу жүргүзүү

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар чыныгы турмуштан мисал келтирүү менен адамдын жакшы сапаттары жөнүндө билимин тереңдетишет. Текст менен иштөө көндүмдөрүнө ээ болушат.

Тарбиялык: Окуучулар туура жүрүш-туруш, ыймандуулук үй бүлөдөгү ынтымак ж.б жөнүндө суроолорго жооп берүү аркылуу адептүүлүккө, ыймандуулукка үйрөнүшөт.

Өнүктүрүүчүлүк: Тексттик суроолорго жооп берүү аркылуу окуучулардын таанып билүүчүлүк жөндөмүн, ой жүгүртүүсүн, өз алдынчалыгын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, тексттик суроолор.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 25-30 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар тексттеги суроолорду окуп жооп бере башташат (окуу китебиндеги 63-64-бет). Туура жоопторун адеп дептерине жазышат да жоопторун окуп беришет. Башка окуучулар өз ойлорун айтып турушат. Анткени ар кимдин жообу ар башкача болушу мүмкүн.

Мисалы: 8-тексттеги үч вариантты үч башка окуучу тандап алып өз жоопторун туура деп эсептешет. (10-15 мүн)

2-кадам: 8-11-тексттердин ар-бир вариантын эмне үчүн тандап алганын түшүндүрүп беришет. Мисалы: эмне үчүн “ ата менен бала” деген варианты тандап алды ж.б

Ушул төрт тексттин окуучулар тандап алган варианттарын талкуулашат (10-15 мүн)

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

17-сабак : Өткөн темаларды кайталоо

Өтүү мөөнөтү: Декабрьдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Коллективде иштөө, талкуу жүргүзүү

Сабактын максаттары:

Окуучулар коллективде иштөө, талкуу жүргүзүү аркылуу, өткөн сабактарды кайталап системалаштырат, алган билимдерин бышыкташат.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, суроолор жазылган карточкалар, карточкаларды салган кутуча.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучулардын жардамы менен өткөн темаларга жазып даярдап коет. (окуучулар өткөн темаларды кайталап келишет)

2-кадам: Окуучулар парталарды жылдырып, тегерек тартып отурушат, же орундарында отурушса деле болот. Алардын бирөө алып баруучу болуп дайындалат. (3-5 мүнөт)

3-кадам: Окуучулардын берген жоопторун бааланганга жардам берүү үчүн эксперттик топ түзүлөт. Алып баруучу, суроолор жазылган карточкалар салынган каробканы алып, окуучуларга кезек менен тарата баштайт. Карточканы алган окуучу андагы суроону окуп, дароо жооп берет. Эгерде жооп бере албаса, алып баруучу ал суроону окуп бүт класска жарыялайт. Анын жообун билген окуучу, кол көтөрүп жооп берет.

Алып баруучу кийинки окуучуга өтөт. Ал карточканы алып суроону окуп жооп берет. Ар бир жооптон кийин, ал окуучулардан кошумча толуктоолор барбы деп сурап турат. Ушундай жол менен коллективде иштөө улана берет. (10-15 мүн)

4-кадам: Берилген убакыт аяктаганда же суроолор жазылган карточкалар түгөнгөндө коллективде иштөө токтотулат.

5-кадам: Мугалим эксперттик топ менен кеңешип, кайсы окуучунун жооптору туура болгондугун аныктап баа коюшат. Убакыттын калган бөлүгүн жооп бере албаган жана баасы жок окуучуларга кошумча суроо берип баа коюлат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

18-сабак: Калк салтындагы кайрымдуулук

Өтүү мөөнөтү: Январдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Акыл чабуулу, Т схемасы, текст менен иштөө

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар Таалайдын тагдыры жана эки окуучунун ой тилектери жөнүндө окуп билүү аркылуу, кыргыз элиндеги салт болуп калган кайрымдуулук тууралуу түшүнүк алышат.

Тарбиялык: Бул темадан окуучулар бирөөгө кайрымдуулук кылуу үчүн, байлыктан мурда ак ниеттик, боорукерлик, жакшы ой тилектин болушу керек экендигин билишет жана кайрымдуу болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар эркин ой жүгүртүү, текст менен иштөө, таанып билүү, салыштыра билүү жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, текст

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Кайрымдуулукту ким кандай түшүнөт деген суроо берилип, окуучулар мисал келтирүү менен жооп жазышат.

2-кадам: Жекече иштөө: Окуучулар дептеринин бир барагын ортосунан чийип, бир жагына кайрымдуу адам, экинчи жагына кайрымсыз адам деп жазышат. (5-7 мүнөт № 1 тиркеме)

3-кадам Түгөйү менен иштөө: Берилген убакыт бүтүп, окуучулар тапшырманы аткаргандан кийин бири-бири менен салыштырып, толуктап жазышат. (3-5 мүнөт)

4-кадам: Жазгандарын түгөйлөрдүн экөө эки жагын окуп беришет (бирөө кайрымдуулук, экинчи кайрымсыздык жагын). Мугалим баалары жок же сабакка анча көңүл бурбай отурган окуучулардан сураса болот. Бул окуучулардын жоопкерчилигин көтөрөт (2-3 мүн)

5-кадам: Окуучулар теманы окуп чыгышат (5-7 мүнөт)

6-кадам: Мугалим окуучуларга суроо берет.

● Эмне үчүн жетиштүү турмушта жашаса да Таалайдын жашоосу көңүлсүз? Окуучулар кол көтөрүп жооп берет.

• Эки баланын таттуу кыялы Таалайга кандай таасир берди жана анда кандай өзгөрүүлөр болду? Окуучулар жооп беришип, талкуулашат. Адамдын турмушунда байлык эң маанилүү эмес экендигин далилдешет (5-7мүнөт)

7-кадам: Окуучулар эки баланын ой-тилегин эске алып, “Эгерде мен жүз миң таап алсам, кимдерге кандай кайрымдуулук кылаар элем” –деген темада дилбаян жазышат (10мүнөт)

8-кадам: Берилген убакыт бүткөндө окуучулар жазган дилбаянын окуп беришет. (2-3мүнөт).

Суроолор:

- Эки баланын ой -тилеги ишке ашат деп ойлойсуңарбы?
- Таалай эмне үчүн өзүн жакшы сезип, башка адамдарга жакшылык кылуу жөнүндө ойлоно баштады?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

№1 тиркеме

Кайрымдуу адам	Кайрымсыз адам
Ата-энелерин сыйлап жардам берет	Ата-энелерин карылар үйүнө тапшырат
Карыяларга кайыр садага берет	Ата-энелерин кароосуз калтырышат
Карылар үйүнө колдоо көрсөтөт	Колунда жокторго жардам бербейт
Балдар үйүнө колдоо көрсөтөт	Карылар үйүнө, балдар үйүнө кайрымдуулук кылбайт
Окуучуларга жардам берет	Көчөдө кайыр сурагандарга садага бербейт
Кароосуз калган балдарга кийим-кечек, азык-түлүктөн жардам берет ж.б	Бир туугандарына кайрымдуу эмес
	Жетишпеген үй -бүлөөгө жардам бербейт ж.б

2 вариант: Окуучулар “Мен кантип кайрымдуулук кыламын” деген темада чакан эссе жазышат. (10-мүнөт) Эсселерин окуп бүткөндөн кийин берилген теманы окуп 5-кадамдагы суроолорго жооп беришет.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

19-сабак: Ислам дини жөнүндө түшүнүк

Өтүү мөөнөтү: Январдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Эссе, чакан лекция, коллективде иштөө

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бул темадан окуучулар ислам дининин пайда болушу, рамазан айы жана орозо кармоо, алардын пайдалуу жактары жөнүндө өз билимдерин калыптандырышат.

Тарбиялык: Окуучулар ислам дини, рамазан айы тууралуу маалымат алуу менен ыймандуулукка, адептүүлүккө, кайрымдуулукка ж.б адамдык баалуу сапаттарга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Өздөрүнүн ойлорун жыйынтыктап эссе жазуу жөндөмдөрүн жана ыйман- адептүүлүк сапаттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, кошумча тексттер.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучуларга төмөнкүдөй суроолор берилет:

- Дин жөнүндө эмнелерди билесиңер?
- Рамазан айы тууралуу айтып бергиле
- Ислам дининин кандай пайдалуу жактары бар жана бизди кандай жакшы сапаттарга тарбиялайт. Акыркы суроонун жооптору доскага жазылат (3-5 мүнөт)

2-кадам: Мугалим окуучуларга Ислам дини жана Ыйман жөнүндө текст таратат (жаздырат). Балдар аны окуп чыгышат. Бир күнү Пайгамбарыбыз (Саллаллаху алейхи вассалам) сахабалары менен аңгемелешип отурса, ак кийимчен кара чачтуу бейтааныш адам келип маңдайына отуруп сурай баштады.

- Оо, Мухаммед! Ислам дини деген эмне?

Алланын элчиси (саллаллаху алейхи вассалам) жооп берди:

- Ислам дини дегенибиз- Алла Тааладан башка жаратуучунун жоктугуна, Мухаммед анын элчиси жана кулу экенине күбөлүк берүү, намаз окуу, зекет берүү, орозо кармоо, чамаң жетсе ажылыкка баруу. Бейтааныш адам:

- Туура айтасың – деп Пайгамбарыбыздын (саллаллаху алейхи вассалам) айткандарын коштоду да кийинки суроону узатты.

– Анда ыйман деген эмне?

Пайгамбарыбыз (САВ) жанга жагымдуу үнү менен

- Ыйман дегенибиз – Алла Таалага, Периштелерге, ыйык китептерге, пайгамбарларга, акырет күнүнө жана тагдырга ишенүү-деп жооп берди....

Сурап бүткөндөн кийин бейтааныш киши ары басып кетти. Пайгамбарыбыз (САВ) жанында отурган Умарды карап:

- Оо, Умар! Суроолорду берген киши ким экендигин билесинби? - деп сурады.

Азирети Умар:

- Жообун Алла жана анын элчиси жакшы билет, – деп жооп берет.

Анда Пайгамбарыбыз (САВ)

- Ал силерге динди үйрөтүү үчүн келген Жебрейил периште болчу деди. (Биз ыймандуу балдарбыз Дилазык. Бишкек 2012)

Эми балдар, Рамазан айы жана орозо тууралуу кыскача айтабыз (мугалим сөзүн улайт).

-Рамазан айы ыйык ай. Анткени бул ыйык айда туура жолду көрсөтүүчү жана жакшы менен жаманды ажыратуучу алгачкы куран аяттары Мухаммед пайгамбарга (САВ) түшө баштаган. Жабраил периште ага рамазан айында ар түнү келип, курандын эрежелерин үйрөтүп турган (10-12 мүнөт). Эми балдар рамазан айы тууралуу окуйбуз.

Рамазан айында мусулмандар орозо тутушат.

Орозо- бул кармануу же өзүн тыюу дегенди билдирет.(тамактан, суусундук ичүүдөн ж.б)

Орозо кармоонун шарттары:

1. Балакатка жетүү

2. Акыл эси толук болуу

3. Орозо кармаганга дарамети бар киши кармай алат.

Орозонун пайдасы

Орозо- руханий, коомдук жана медициналык жактан жана моралдык тарбияга пайдалуу. Адамды кыйынчылыктарда чыдамдуулукка, туруктуулукка, сергектикке ж.б тарбиялайт деп окушат. (тексттен окуп айтып беришсе да болот) (5-7мүн) Ислам дини, рамазан айынын пайдалуу жактарын дадилдеген 5-7мүнөттүк эссе жазышат. Убакыт бүткөндө жазган эмгектерин окуп беришет.

3-кадам: Окуучулардын берген жоопторун баалаганга жардам берүү үчүн эскерттик топ түзүлөт. Алып баруучу, суроолор жазылган карточкалар салынган каробканы алып, окуучуларга кезек менен тарата баштайт. Карточканы алган окуучу андагы суроону окуп дароо жооп берет. Эгерде жооп бере албаса, алып баруучу ал суроону окуп, бүт класска жарыялайт. Анын жообун билген окуучу, кол көтөрүп жооп берет. Алып баруучу кийинки окуучуга өтөт. Ал карточканы алып суроону окуп жооп берет. Ар бир жооптон кийин, ал окуучулардан кошумча толуктоолор барбы? деп сурап турат. Ушундай жол менен коллективде иштөө улана берет. (10-15мүн)

4-кадам: Берилген убакыт аяктаганда же суроолор жазылган карточкалар түгөнгөндө коллективде иштөө токтотулат.

5-кадам: Мугалим эксперттик топ менен кеңешип, кайсыл окуучунун жооптору туура болгондугун аныктап, баа коёт. Убакыттын калган бөлүгүн жооп бере албаган жана баасы жок окуучуларга кошумча суроо берип, баа коюлат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Ислам дининдеги кайрымдуулук жөнүндө эссе жазып келүү.

Кошумча сабак өтүү үчүн Дин китептерине ишенүү

Алла Тааланын адам баласына туура жолду көрсөтүү үчүн вахий(кабар) кылган сөздөрүнөн жазылган китептердин баары “илаахи китеп” деп айтылат. Пайгамбарларга түшүрүлгөн китептердин “илаахи китеп” деп айтылышынын себеби, алар Алла Таала тарабынан жиберилген. Бул китептердин кээ бири жоголуп кеткен, мисалы буга Ибрахим (алеихис салам) пайгамбарга түшүрүлгөн баракчаларды айтсак болот. Алла Таала тарабынан белгилүү бир аймакта жашаган элдерге бир нече барактан турган китептер түшүрүлгөн. Алар элдин муктаждыктарына жооп бере алганчалык деңгээлде гана болгон. Булар “сухууф” деп аталган. “Сухууф” сөзү “сахифа” (барак) сөзүнүн көптүк түрү болуп кыргызча “барактар” дегенди билдирет. Мухаммед (Саллаллаху алейхи вассалам) пайгамбарыбыз адам атабызга он, Шит пайгамбарга элүү, Идирис пайгамбарга отуз, Ибрахим пайгамбарга он барак түшүрүлгөндүгүн айткан. Бул барактарда Алла Тааланын бар экендиги, жалгыздыгы, акыреттин бул дүйнөгө салыштырганда пайдалуу болгондугу айтылган. Ошондой эле намаз окуу, жакшы иштерди жасоо менен түбөлүк бакытка жетсе боло тургандыгы белгиленген. Бул барактардан башка бүткүл адмзатка тиешелүү өкүмдөр камтылган төрт китеп бар: Тоорат, Забур, Инжил жана Куран. Булардын ыйык курандан башкасы ондоого душар болгон.

Тоорат: Муса пайгамбарга түшүрүлүп, ал “мыйзам, эреже жол-жобо” деген маанилерди түшүндүрөт.

Забур: Давуд пайгамбарга түшүрүлгөн, Забур араб тилинде “китеп” дегенди түшүндүрөт.

Инжил: Иса пайгамбарга түшүрүлгөн. Ал “куш кабар, сүйүнчү, таалим” дегенди билдирет. Бул үч китептин бурмаланбаган эң алгачкы абалына ишенүү керек.

Куран: Алла Таала тарабынан Мухаммед (Саллаллаху алейхи вассалам) пайгамбарыбызга түшүрүлгөн. Куран ак менен караны, адал менен арамды, жакшы менен жаманды ажыратуучу, жүрөктү өйүгөн көйгөйдү чечип берүүчү ыйык китеп. Пайгамбарлар адамдарга жашоонун мааниси маңызын, адам-аалам- Алла байланыштырып түшүндүргөн эң алгачкы мугалим.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

20-сабак: Кайрымдуулук- жакшылыктын башаты

Өтүү мөөнөтү: Январдын 5-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуулоо, эссе жазуу

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар айылда жалгыз жашаган чоң эне жана балдардын ага берген жардамдары, чоң эненин аларга ыраазы болушу тууралуу окуп билишет.

Тарбиялык: Окуучулар айыл жана айылдагы карылар турмушу, туурасында маалымат алуу менен кайрымдуулукка жана боорукерликке, тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: “Карыларды сыйлайлы, карысы бардын ырысы бар” деген темада эссе жазууда окуучулардын чыгармачыл ой толгоолору жана сөз байлыгы өнүгөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, ручка

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Ислам дининдеги кайрымдуулук жөнүндө үйдөн жазып келген эсселерин окуп беришет жана диндеги кайрымдуулук жөнүндө пикир алышат. (5-7 мүн)

2-кадам: Мугалим окуучуларга кайрылып, Балдар, биздин ар-бирибиздин үй бүлөөбүздө, тууган-туушкандарыбызда, кошуна-колондорубузда карыларыбыз бар, канткенде биз аларды капа кылбай, сыйлап алабыз? Мисал келтиргилечи,- деп өтүнөт.

Окуучулар жооп берип, алар доскага жазылат .

Сүйлөм же сөз жазылышы керек.

Мисалы:

- Карыларга катуу сөз айтып, көңүлүн оорутпоо.
- Аларга өз убагында таптап тамагын берүү.
- Карыларга урмат-сый менен мамиле кылуу.
- Аларга жеңилин жерден, оорун колдон алып жардам берүү.
- Орой-олдоксондук кылбастан, мээримдүү жумшак мамиле жазоо.
- Кең-пейилдик, кайрымдуулук, чыдамкайлыкты көрсөтө билүү.
- Алардын ар түрдүү муктаждыктарын канааттандыруу ж.б

(окуучулар дагы улантышат, 3-5 мүнөт)
3-кадам: Окуучулар китебин ачып 19-сабакты окуп чыгышат (5-7 мүнөт).

4-кадам: Берилген убакыт аяктаганда окуучуларга бул темадан, кайрымдуулук жөнүндө кайсы окуяларды билдинер? – деген суроону берет. Окуучулар кол көтөрүп жооп беришет.

5-кадам: Мугалим балдарга: Ал эми силер карыларды кантип сыйлап, кантип жардам берээр элеңер? Аны силер “Мен карыларды сыйлайм” деген темада чакан эссе жазып, баяндап бергиле деген тапшырма берет. Ошондой эле эссе жазууда негизинен эки суроого көңүл буруу керек экендигин эскертет.

Алар:

1) Карыларды эмне үчүн сыйлообуз керек жана кантип сыйлаар элең?

2) Карыларга кантип жардам берсе болот? (5-8мүнөт)

6-кадам: Убакыт бүткөндө биринчи бүткөн окуучудан же журналда баасы жок окуучулардан баштап жазган эссесин окуп беришет.

Баалоо: Өтүлгөн темадан кошумча суроо берип, окуучуларга баа коюлат.

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

21-сабак: Кимиси күйүмдүү?

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 1-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуулоо, текст менен иштөө, тыным менен окуу

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар Токтогондун тагдыры, хан менен аялы экөөнү сынашы жана анын үйүнө кайтып келиши жөнүндө окуп талкууга алышат, билгендерин бышыкташат.

Тарбиялык: “Өнөрүң болсо өргө чап” дегендей, окуучулар Токтогон сыяктуу өнөрлүү, акылман, эли- жерин унутпаган мекенчилдикке болууга умтулушат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар таанып билүү, ой жүгүртүү, салыштыруу, жөндөмдөрүн өз оюн аргументтеп айта билүү көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, ручка

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 15-20 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга “Күйүмдүү болуш керек деген сөздү ким кандай түшүнөт?”- деген суроо берет. Окуучулар мисал келтирип жооп беришет. Мисалы: Күйүмдүү болуу, камкор болуу, карамдуу болуу, жакындарына жардам берүү ж.б

2-кадам: Окуучулар берилген теманы “Хан соодагерди баласы менен алдына алдырды” деген сүйлөмгө чейин окушат (3-5 мүнөт)

3-кадам: Мугалим окуучуларга төмөнкүдөй суроолорду берет:

- Бул тынымда кайсы каармандар жөнүндө сөз болуп жатат?
- Токтогон шаардын базарына кантип келип калды жана ал эмне үчүн быйлады?
- Токтогондун кандай өнөрлөрү бар эле? Аларды кандай далилдеди?

Окуучулар кол көтөрүп жооп беришет (2-3 мүнөт)

4-кадам: Балдар китепти окуганын улантып “Хан” – деген сөздөн баштап , 77-беттин аягына чейин окуп чыгышат (5-7 мүнөт).

Мугалимдин суроолору:

- Токтогон хандын, соодагердин, ханышанын хандын тукумунан экендигин кандайча аныктады?
- Ханга Токтогон кайдан жана кантип тулпар тандап келди?

- Токтогон атасы менен карындашына кантип кайтып келди жана аны кантип тосуп алышты?

Бышыктоо үчүн суроолор:

- Бул темадан кайсы окуялардан күйүмдүүлүктү байкоого болот?
- Токтогондун кандай өнөрлөрү болгон?
- “Эл сагынбас эр болбойт” деген макалдын мааниси кандай?

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

22-сабак: Дос жана достошуу

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, жалпы талкуулоо, чакан эссе

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар бул темадан чыныгы достук менен күнүмдүк достук кандай болоорун, алардын өзгөчөлүктөрүн жана достуктун сырларын үйрөнүшөт.

Тарбиялык: Дос, достук деген сөздөрдүн маанисин окуп билүү менен боорукерликке, туруктуулукка, достукка бекем болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар теманы окуп бири-бирине болгон достук мамилелерин өздөрүнүн ой жүгүртүүлөрүн жана чыгармачылык жөндөмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, ручка

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40 мүнөт.

Уюштуруу: Учурашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга төмөнкүдөй суроолорду берет:

- Дос деген ким жана сен кандай адамды дос кылаар элеч?
- Окуучулар кол көтөрүп, жооп беришет (3-5 мүнөт)
- Достук кыйынчылыкта билинет деген эл оозунда айтылган накыл сөздүн маанисин айтып бергиле.

Окуучулар маанисин чечмелеп айтып беришет. (3-5 мүнөт)

2-кадам: Окуучулар теманы көңүл коюп окуп чыгышат. (5-7 мүнөт) Мугалим окуучуларга суроолор менен кайрылат:

- Бул темадагы негизги каармандар кимдер?
- Классташ кыздардын ортосундагы чыныгы достуктун үлгүсүн кимдерден көрдүнөр?
- Тахминанын мамилесине кандай баа берээр элечер, эмне үчүн?
- Манас жана Курманбек эпосторунда чыныгы достуктун үлгүсүн көрсөткөн инсандарды жана алар менен байланыштуу болгон окуяларды айтып бергиле.
- Мына ушул окуялардан кийин, дос күтүү зарыл деп ойлойсуңарбы? (8-10 мүнөт)

3-кадам: Окуучулар “менин досум” деген темадагы чакан эссе жазышат. (7-10 мүнөт)

4-кадам: Жазып бүткөн окуучулар окуп беришет, журнал боюнча баасы жок окуучуларды да окупса болот. (5-7мүнөт)

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Өтүлгөн теманы окуп, эпостордо жана көркөм чыгармаларда достуктун чагылдырылышы жөнүндө кыскача маалымат алып келгиле. Мисалы: Манас, Курманбек ж.б эпостордо жана чыгармаларда.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

23-сабак: Дос жана достошуу

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Тыным менен окуу, дискуссия

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Бектемир менен Тобокелдин балалык чагы, экөөнүн достугу тууралуу окуп чыгуу, талкуулоо менен чыныгы достуктун үлгүсү кандай болоорун ажырата билишет. (достук темасында өткөн сабакта жазылгандыктан, тарбиялык жана өнүктүрүүчүлүк максаттарын жазбаса да болот)

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Үйгө берилген тапшырма суралып, окуучулар эпостордогу, көркөм чыгармалардагы достук мамилелердин чагылдырылышы жөнүндөгү алып келген маалыматтарын окуп беришет. (5-7 мүн)

2-кадам: Мугалим окуучуларга кайрылып “Бүгүн биз достук жөнүндөгү темабызды улап, чыныгы адам гана достукка бекем болоору жөнүндө сүйлөшөбүз. Ал үчүн силер чыныгы адам деген ким, ал кандай сапаттарга ээ болушу керек” деген суроого жооп бергиле деп эскертет.

Окуучулар кезектешип жооп беришет (2-3 мүн)

3-кадам: Окуучулар берилген теманы “бир жолу Бектемир катуу ооруп” деген жерге чейин окуп чыгышат (5-6 мүн)

4-кадам: Мугалим аларга төмөнкүдөй суроолорду берет:

• Бул темада кайсы достор жөнүндө сөз болуп жатат?

Жооп: Бектемир менен Тобокелди жана алардын үй бүлөөсүнүн ортосундагы достук жөнүндө.

• Алардын досчулугун далилдеген мисал келтиргиле.

Жооп: Алар бирге тамактанышат, сабакка даярданышат, Тобокелдин атасы өлгөндөн кийин, ага колдоо көрсөтүп үй-бүлөөсү менен катышып турушу ж.б.

• Мектепти бүтүргөндөн кийин алар эмне иштерди аткара башташты?

Жооп: Бектемир айылда калды, үйгө жардамдашты ж.б.

Тобокел шаарга барып окуп келип, мектепте иштеди, окуу бөлүмүнүн башчысы, мектептин директору болду ж.б. (5-6мүн)

5-кадам: Теманын калган бөлүгүн аягына чейин окуп чыгышат (5-6мүн) Мугалим кайрадан суроо берүүсүн улантат.

- Окуя кантип уланды, Тобокел ооруп калган Бектемирге кандай жардамдарды берди?

Жооп: Үлүш жерин кошо иштетти, жеринен мурда Бектемирдин жерин жыйнатты ж.б.

- Тобокелдин бул иш аракеттерин чыныгы достук катары баалоого болобу, эмне үчүн?

Жооп: Эгерде Бектемирге жардам бербесе анын талаасы өз убагында жыйналбай түшүмү коромжу болмок ж.б. Ошондуктан, Тобокелдин бул кылган иштерин чыныгы достук деп ойлойм. Мугалим – балдар силер дагы Тобокел менен Бектемир сыяктуу достукка бекем болгула деп айтып сабак улантылат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Достук жөнүндөгү макал- лакаптардан жазып келүү.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

24-сабак: Манастын жети осуяты

Өтүү мөөнөтү: Февралдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Акыл чабуулу, текст менен иштөө, класста жалпы талкуулоо

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар Манастын жети осуятынын келип чыгышы, андагы улут аралык ынтымак, достук жана кызматташтык жөнүндө айтылган осуяттар туурасында окуп талкуулап, билимин кеңейтишет.

Тарбиялык: Манас баатырдын калтырган осуяттарынан окуп талкуулоо аркылуу окуучулар, мекенчилдикке, өз эли-жерин сүйгөн патриоттуулукка тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар өз алдынча ойлоону, чечим чыгаруу, талкуулоо, өз оюн айтып бершиц жөндөмдүүлүктөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, тексттер

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучуларга осуят деген эмне жана ага 2-3 сүйлөм менен мисал келтиргиле деген тапшырма берилет.

а) жекече иштөө

б) түгөйү менен иштөө: экөө жазгандарын салыштырып, толуктап жазышат.

в) жалпы класс менен иштөө: жазгандарын окуп беришет.

2-кадам: Жети осуяттын (№1-тиркеме) келип чыгышы жөнүндөгү чакан тексттер таркатылат. Окуучулар аларды окуп чыгып, өз ойлорун айтып беришет. (7-10 мүн)

3-кадам: Байдылда Сарногоевдин “бир жакадан баш чыгар” деген ырын төрт саптан бөлүп окуп талкуулашат: ар бир төрт саптын маанисин, автордун айтайын деген ою эмнеде ж.б суроолор берилип талкууланат (10-13 мүн)

Бышыктоо үчүн суроолор: Ар улуттун өкүлдөрү окуган мектепте окусаң, өзүңдү кандай алып жүрөөр элеч, эмне үчүн?

Баалоо:

Үйгө тапшырма: Байтик баатыр жөнүндөгү темаларды окуп келишет.

2 вариант

Окуучуларга Кыргызстанда жашаган ар бир улуттун элдери алдын ала бөлүнүп берилет.

Мисалы: бир окуучуга кыргыз, экинчи окуучуга казак, үчүнчү окуучуга татар эли ж.б. Окуучулар ал элдер жөнүндө кыскача маалыматтарды жазып келишет. (алар ким, Кыргызстанда кайсы жылдардан бери жашайт ж.б)

Ошондой эле, сабактан алар менен канткенде ынтымакта, достукта жашоо керек экендиги жөнүндө өз ойлорун жазышат. (7-10мүн)

Берилген убакта таап келген маалыматтарын жана класста жазган ойлорун окуп беришет (2-3мүн).

Манастын жети осуяты

Кыргыз республикасынын Президенти А.Акаевдин “Манас” эпосунун миң жылдык маарекесин өткөрүү жөнүндө 1992-жылы 26-июнунда указы чыккан. Андан көп өтпөй 1994-жылы сентябрь айында ЮНЕСКОнун 27-сессиясында 1995-жыл “Манас” эпосунун жылы деп жарыяланган. Ал эми Бириккен Улуттар Уюму 1995-жылы кыргыз элинин “Манас” эпосунун 1000 жылдык мааракесинин жылы деп атаган. Ошондой эле “Манас” эпосунун 1000жылдыгын майрамдоо боюнча да резолюция кабыл алынган. Ошентип, 1995-жылы 25-29-августта – беш күн катары менен “Манас” эпосунун 1000 жылдык юбилеи болуп өткөн. Бул 1000 жылдык юбилей Кыргызстанды жана кыргыз элин дүйнөлүк коомчулукка таанытты. Болуп өткөн “Манастын” миң жылдыгынын учурунда Кыргыз Республикасынын Президенти Аскар Акаев тарабынан Манастын жети осуяты негизделген. Адегенде жети эмес үч эле осуят тандалып калган.

Алар төмөнкүлөр:

- 1.Элдин биримдигин чыңдоо. Улуулардын башы кошулуп, эл ичинде ынтымак болгондо гана калайык журт каалаганына жетет.
2. Эл арасындагы достукту чыңдоо. Достук болгон ченде эл бактылуу болот. Элди бөлүп жаруу бүлгүнчүлүккө алып келет.
3. Улуттук мамлекттүүлүктү бекемдөө. Күчтүү мамлекет болгондо гана башкаларга көз каранды болбойсуң. Ал үчүн улууларга бөлүнүп бийлик талашууну токтогуу керек. Ушул үч осуятка камтылган көөнөрбөс идеянын акыл казынасынын негизинде гана, кыргыз эли жок болуп кетүүдөн сактанган. “Манас” – кыргыз элинин рухий жаны, Аны мурас деп атоо да аздык кылат. Ал – Улуу Нарк, Улуу Педагогика, Улуу Эрдик, Улуу Сулуулук, Улуу Бийман-ызаат, Улуу Сүйүү, Улуу Сөз, Улуу Намыс! “Манас” – Улуу Жол, Улуу Мектеп, Улуу Сыймык, Улуу Ыр, Улуу Толгоо жана Улуу Санаа!

А.Акаев Манастын миң жылдыгына арналган жыйында жети

санын ыйык деп ырамадап, “Манас” дастанынан жети сабак, жети осуят алып чыккандыгын белгилеген. Ошол Манас атабыздан калган жети осуятты ар кимибиз жүрөгүбүздө алдейлеп, мусулмандар өздөрүнүн беш парзын кандай ыйык тутса, биз дагы аларды ошондой бийик кармансак, анда биздин келечегибиз кең болот деп ойлоорун айтып өткөн.

Биринчи осуят

Биримдик

Эл – журттун ажырагыс бүтүндүгү жана бир жакадан баш, бир жеңден кол чыгарган биримдиги.

Даанышман Бакай бабабыздын “Байкагыла балдарым бөлүнсөн бөрү жеп кетет, бөлүнүп калды кыргыз деп бөлөк элге кеп кетет” – деген осуяты бүгүнкү күндө биз үчүн айткандай угулат.

Экинчи осуят

Достук

Улут аралык ынтымак, достук жана кызматташтык. Тагдырдын жазмышы менен жергебизди мекендеген ал элдин өкүлдөрүн өз боорубузга тартуу, алыс-жакын мамлекеттер менен достук мамиледе болуу, Манастын өрнөгүнө ылайык азыр да биз үчүн парз.

Үчүнчү осуят

Ар-намыс, мээнет

Улуттук ар-намыс жана атуулдук ариет

Манас жана анын чоролору “Калкым кыргыз сен үчүн курман болуп кетейин” деп Ата журттун ар – намысы үчүн кара башын канжыгага сайып коюшкан.

Төртүнчү осуят

Билим өнөр

Арыбас мээнет, алдыңкы өнөр-билим аркылуу бакыбат дөөлөткө умтулуу

Манас өз тегерегине бийик өнөр билимге канык кадырман адамдарды топтогон. Алардын жардамы менен ар дайым жеңишке жетишкен.

Бешинчи осуят

Айкөлдүк

Гуманизм, айкөлдүк, кечиримдүүлүк

Манаста көпкө жеткире даңазаланган өзөктүү осуяттын бири- адам жана адамкерчилик. Манас-айкөлдүктүн, бири-бирин кечире билүүнүн гимни.

Алтынчы осуят

Табият

Табият менен таттуу мамиледе болуу

Көчмөн цивилизация табигатты эне катары ыйык тутуп, ыгына жараша эриш-аркак жуурулушуп жашоонун адамзат тарыхындагы эң алдыңкы үлгүсүн жаратып кеткен.

Жетинчи осуят

Мамлекетти чыңдоо

Кыргыз мамлекеттүүлүгүн чыңдоо жана аны көздүн карегиндей сактоо

“Балам, Манас, кулунум,
Кара тоодой кан болгун,
Кырк уруу кыргыз элине
Касиеттүү жан болгун

(Кошойдун сөзүнөн)

1991-жылы 31-августта Кыргызстан көз карандысыздыкка ээ болгондон бери Кыргызстандын эли өз Президентин шайлап өз алдынча мамлекет катары жашап келүүдө. Кыргыз Республикасынын Президенти 2014-жылды “Мамлекеттүүлүктү бекемдөө жылы”, - деп жарыялады. 2013-жылы 4-ноябрда Бакуда (Азербайжан) өткөн ЮНЕСКОнун материалдык эмес маданий Мурастарын каттоо боюнча өкмөттөр аралык комитеттин 8-жыйынында “Манас”, “Семетей”, “Сейтек” дастандары ЮНЕСКОнун маданий мурастарынын тизмесине Кыргызстандын атынан катталган. Кыргызстандан барган жумушчу топту Жогорку Кеңештин депутаты К.Самаков жетектеген.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

25-сабак: Сарандык

Өтүү мөөнөтү: Марттын 1-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, салыштыруу Т схемасы

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар сарандык, дүнүйөкорлук, берешендик (мен кошумчаладым) жөнүндө абышка-кемпирдин конокко кылган мамилеси жана эл арасына кайтып келип жашап калышы жөнүндө окуп салыштырып баа беришет.

Тарбиялык: Окуучулар сарандык, дүнүйөкорлуктун начар сапат экендиги жөнүндө окуп билүү менен берешендикке, меймандостукка, кеңпейилдикке тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Берилген теманы окуу салыштыруу аркылуу, тексттер менен иштөө, салыштыра билүү, өз оюн далилдеп айта билүү көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, ручка ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучуларга : -Сарандык, дүнүйөкорлук дегенди ким кандай түшүнөт?,- деген суроо берилип, окуучулар жооп беришет. Мугалим доскага жазып турат (2-3мүн)

2-кадам: Окуучулар китептеги “сарандык” деген теманы окуп чыгышат (5-7мүн).

3-кадам: Дептеринин бир барагын үчкө бөлүп сызышат да ага сарандык, дүнүйөкорлук, берешендик деген сөздөрдү жазышат.(№1 -тиркеме доскага чийилет)

4-кадам: Окуучулар Т схемасын дептерине чийип, доскадагы жана китептеги маалыматтарды пайдаланып өздөрү дагы кошумчалап үчөөнү салыштырып жазышат. (5-7мүн)

5-кадам: Жазып бүткөн окуучу доскадагы Т схемасынын сарандык деген бөлүгүнө жазат, башка окуучулар кошумчалап алар дагы ушул бөлүккө жазылат. Андан кийин башка окуучулар чыгып, ушул тартипте калган бөлүгүн аткарышат. (5-7мүн)

6-кадам: Үч теманы (сарандык, дүнүйөкорлук, берешендик) салыштырып талкуулашат.

М: Сарандык- чык татырбас чынарбай дегендей эч кимге эч нерсе бербеген адам; Дүнүйөкорлук – дүнүйө-мүлктү, байлыкты көп

жыйнаган адам; Берешен- алаган колум берешен дегендей, эч кимден эч нерсесин аябаган адам ж.б.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

№1 тиркеме

Сараңдык	Дүнүйөкорлук	Берешендик

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

26-сабак: Практикалык сабак

Өтүү мөөнөтү: Марттын 2-жумасы

Колдонулган усул: Түгөйү менен же чакан топто иштөө (Эгерде окуучулардын саны көп болсо түгөйү менен иштейт) Өз алдынча иштөө (2-тапшырманы)

Сабактын максаттары:

- Адамдын начар сапаттарын ажырата билүүнү үйрөнүшөт жана ал сапаттардан арылуунун жолдорун изденишет

- Сараң, ташбоор, ичитар баланын келечеги кандай болооруна ой жүгүртүп, кең пейил, боорукер кайрымдуу болууга аракеттенишет.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, ручка ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар жыл мезгилинин аттарын атап топторго бөлүнүшөт. Мисалы: жаз деп атагандар өзүнчө, күздөр өзүнчө ж.б

2-кадам: Төрт топко китептеги төрт суроо берилет. Алар талкуулап, жыйынтыгын дептерине кыскача жазышат. (5-7 мүн) Эгерде окуучулар көп болсо, түгөйү менен төрт суроону талкуулап жазышат (7-10 мүн).

3-кадам: Убакыт бүткөндө ар-бир топтон бирден окуучу жазгандарын окуп беришет, башка топтун окуучулары кол көтөрүп кошумчалашат. Түгөйү менен иштеген окуучулар кезектешип бирден суроого жооп беришет. Башка түгөйлөр өздөрүнүн жазгандарына салыштырып кошумчалап турушат.

4-кадам: 2-тапшырманы дептерине аткарып окуп беришет.

5-кадам: Окуучулар азыртадан бул начар сапаттардан арылбаса, өзүнүн классташтарынан четтеп, келечекте элден бөлүнүп калаарын айтышып, сабак жыйынтыкталат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

27-сабак: Үй-бүлөдөгү улуулардын милдеттери

Өтүү мөөнөтү: Марттын 3-жумасы

Колдонулган усул: Чакан топто же түгөйү менен иштөө. (Эгерде окуучулар көбүрөөк болсо)

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар үй-бүлөдөгү улуулардын: атанын, эненин, аганын, эженин милдеттери тууралуу түшүнүктөрүн кеңейтишет, биргелешип иштөө көндүмдөрүнө ээ болушат.

Тарбиялык: Улуулардын милдеттери менен кеңири таанышкандан кийин өздөрүнүн дагы улуу-кичүүлөрдүн алдындагы милдеттерин сезе билүүгө аларды сыйлоого тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Тапшырманы аткарууда эркин ой жүгүртүү, өз оюн эркин айтуу жөндөмдөрүн жана бирге чыгармачылык менен иштөө көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 30-35 мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар жыл мезгилинин аттарын атап чыгып, жай деп атагандар өзүнчө күз, кыш жаз деп атагандар өз-өзүнчө төрт топко бөлүнүп отурушат.

2-кадам: Окуучулар дептерин төрткө бөлүп чийишет. Мугалимдин сөзү:- Балдар биз үй-бүлөдөгү улуулар деп айтканыбыз да сөз кимдер жөнүндө болуп жатат деп ойлойсунар? Балдар жооп беришет: ата-энебиз, байкебиз, эжебиз ж.б

Эми балдар дептердеги төрт бөлүккө атанын милдети, эненин милдети деп жазгыла, балдар жазышат. (№1-тиркеме, 3-мүн)

3-кадам: Ар бир топ бирден бөлүктү толтурушат. М: 1-топ атанын, 2-топ эненин милдетин ж.б (5-7 мүн) Эгерде окуучулардын саны көп болсо, түгөйү менен төрт бөлүктү жазышат. (8-10 мүн)

4-кадам: Берилген убакыт бүткөндө ар бир топтон бирден окуучу жазгандарын окуп беришет. Башка топтун окуучулары кол көтөрүп, кошумчалап турушат. (2-3 мүн) Ал эми түгөйү менен иштесе анда окуучулар кезектешип бирден бөлүмгө жооп беришет, калган окуучулар өздөрүнүн жазгандарына салыштырып толуктоо киргизишет. (2-3 мүн)

5-кадам: Баардык бөлүм окулуп бүткөндөн кийин, окуу китебиндеги теманы окуп өз жазгандарына салыштырып талкуулашат, өз ойлорун айтышат.

6-кадам: -“ Улуулардын милдетин билүү менен силердин дагы аларга болгон милдетинерди унутпай жүрүшүңөр керек. Бул алардын милдети да деп жүрө бербестен өзүңөр да аракетчил, жоопкерчиликтүү болсоңор өзүңөргө жакшы”,- деген мугалимдин сөзүнөн кийин сабак бүтөт.

Баалоо:

Үйгө тапшырма:

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

28-сабак: Ынтымактуу кошуна болуу

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 1-жумасы

Колдонулган усул: Класста жалпы талкуулоо, эссе.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар кошуна деген кимдер, кошуна менен болгон мамиле туурасында окуп билүү, талкуулоо менен кошуначылыктын маанисин терең түшүнүшөт.

Тарбиялык: Кошуналар менен ынтымакта жашоого, аларды сыйлоого, сабырдуулук менен мамиле кылууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Теманы окуу, кошуналар жөнүндө эссе жазуу аркылуу, окуучулар чыгармачылык ой жүгүртүүсүн, кошуна менен жакшы санаалаш болуу сапаттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылыш ы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим окуучуларга кошуна деген кимдер? деген суроону берип жооп беришет. Мисалы: кошуна үй, кошуна класс, кошуна мамлекет ж.б (доскага жазылат)

2-кадам: Мугалим балдарга “менин кошунам” деген темадагы эссе жазууга тапшырма берет (7-10мүн) Кошуна менен болгон жакшы окуяларды чагылдырса да болоору эскертилет.

3-кадам: Бөлүнгөн убакыт аяктаганда окуучулар жазган эсселерин окуп беришет. Башка окуучулар активдүү угуучулардан болушу үчүн, мугалим алардан “Асан бул эсседе эмне жөнүндө жазыптыр?”, “Эссе кызыктуу бекен?”- деген ж.б суроолорду берип турат. Айрыкча көңүл бурбай отурган окуучулардан сураса, башкаларга таасирдүү болот. (2-3мүн)

4-кадам: Убакытка жараша 6-7 окуучу окуп беришкенден кийин талкуу башталат. Мугалим суроо берип окуучулар өз ойлорун айтышат. Бул айтылгандарга кимдин кошумчасы бар ж.б суроолор берилип турат. Мисалы: Конуш албай коншу ал

• Алыскы туугандан жакынкы кошуна артык (5-7мүн)

• Коңшусу жаман кор болот ж.б (2-3мүн)

5-кадам: Бул сабактан биз эмнелер жөнүндө билдик, деген суроо берилип, жооп алынып сабак бүтөт. Эгерде убакыт калса теманы окушат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: 27-сабакты окуп келүү

Администрация мүчөсү

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

29-сабак: Максат жана максатка умтулуучулук

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 2-жумасы

Колдонулган усул: Эссе, салыштыруу

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Максат жана анын түрлөрү, максатка жетүүнүн ачкычы тууралуу өз ой толгоолорун жазуу, окуп берүү аркылуу максат коюп, максатына жетүүнүн жолдору жөнүндө өз ойлорун айтышат.

Тарбиялык: Алдына максат коё билүү жана ага жетүү үчүн кайраттуу, эмгекчил, аракетчил болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Окуучулар күнүмдүк, жакынкы, келечектеги максаттарын коё билүү жана аларды ишке ашыруу билгичтиктерин өз алдынчалык сапаттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалимдин сөзү: -Балдар биз баарыбыз өз максатыбыз жөнүндө кенен ойлонобуз жана айтып жүрөбүз. Китебиңерди жаап коюп, максат деген эмне? деген суроого дептериңерге бир сүйлөм жазып жооп бергилечи (3-5мүн)

2-кадам: Жазып бүткөн окуучулар окуп беришет (5-6 окуучу) (аларга туура-туура эмес деп баа берилбейт)

3-кадам: Эми ушул максаттарды кандай түрлөргө бөлөөр элечер?

Муну дагы дептериңерге кыскача жазгыла. (2-3мүн мугалим багыт берип турат) Убакыт бүткөндө, жазгандарын окуп беришет.

4-кадам: Окуучулар дептерин экиге бөлүп чийишет да, жакынкы максат, келечектеги максат деп жазышып, ар бирине өз максаттарын жана аларга жетүүнүн жолдорун кыскача жазышат. (№1-тиркеме) М: ата-энени сыйлоо, жакшы окуу ж.б (5-7мүн)

5-кадам: Берилген убакыт бүткөндө окуучулар жазган жоопторун окуп беришет (2-3мүн) эки максаттарынын коюлушун салыштырышат.

6-кадам: Калган убакытта китебин ачып, берилген теманы окуп чыгат.

Өз жазгандары менен салыштырышат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: 28-сабакты окуп, “Менин келечектеги максаттарым” деген темада эссе жазып келүү.

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

30-сабак: Жолдош жана жолдошчулук

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 3-жумасы

Колдонулган усул: Текст менен иштөө, жалпы талкуулоо

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Жолдош жана жолдошчулук, анын мааниси, максаты жоопкерчилиги, милдети туурасында окуп талкуулоо менен чыныгы жолдоштукту аныктай алышат.

Тарбиялык: Окуучулар жолдошчулуктун баркын, баасын баалай билүүгө, кыйынчылыкта жардам берүүгө тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Теманы окуп талкуулоо аркылуу жолдоштор арасындагы мамилелерди жакшыртышат. Талкууга активдүү катышуу жана инсандык сапаттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер, ручка ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 20-25 мүнөт

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Үйгө берилген тапшырманы журнал боюнча же каалаган окуучулар окуп беришет.

2-кадам: Окуучулар дептерине жолдош жана жолдошчулук жөнүндө өз түшүнүктөрүн 2-3сүйлөм менен жазышат (3-5мүнөт) Жазып бүткөн окуучулар жазгандарын окуп беришет.

3-кадам: Берилген темадагы элдик макалдар, окуучулар отурган ар бир катарга бөлүнүп берилет:

1-катарга: Жакшы менен жолдош болсоң насиби жугат, жаман менен жолдош болсоң кесири жугат.

2-катарга: Жакшы жолдош- жан шерик, Жолдошу бар жолдо калбайт.

3-катарга: Жоокер жоодо сыналат, жолдош жолдо сыналат.

4-катарга: Жол көркү жолдош.

5-катарга: Жоругу жакшыны жолдош кыл.

6-катарга: Чыныгы жолдош жакшылыкты, жамандыкты тең бөлөт. Ар бир катардагы ар-бир окуучу бул макалдардын маанисин түшүндүргөн жана турмуш менен байланыштуу болгон чакан эссе жазышат. (5-7мүн) Бөлүнгөн убакыт окуучуларга эскертилет.

4-кадам: Бөлүнгөн убакыт аяктаганда, баасы жок же каалаган окуучулар жазган эсселерин окуп беришет. Активдүү угуучу болууга көндүрүү үчүн эссе окулуп бүткөндөн кийин, окуучулардан

окулган эссе эмне жөнүндө экендигин сурап туруу керек. (2-3мүн)

5-кадам: Калган убакытта жолдоштуктун эрежесин окуп талкуулашат. Бул эрежелерге өздөрүнүн кошумчасы болсо айтышып жолдош жана жолдошчулуктун кандай өзгөчөлүктөрү бар экендигин айтып беришет.

6-кадам: Мугалим жолдош бул өзүң ишенген жакын адамың, ал эми жолдошчулук ошол жакын адам менен болгон ар кандай жакшы мамилелер экендигин айтып сабак жыйынтыкталат.

Баалоо:

Үйгө тапшырма: 29-сабакты окуп келүү

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

31-сабак: Кекчил болбо, кечиримдүү бол

Өтүү мөөнөтү: Апрельдин 4-жумасы

Колдонулган усул: Салыштыруу усулу, Т-схемасы, Акыркы сөздү мен айтам.

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар адамдагы кекчилдик жана кечиримдүүлүк, сапаттарынын жакшы-жаман жактары, алардын өзгөчөлүктөрү тууралуу билгендерин бышыкташат.

Тарбиялык: Окуучулар кылдан кыйкым тапкан кекчил эмес, кечиримдүү, сабырдуу, айкөл, боорукер болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Адамдардагы сапаттарды салыштыруу, ажырата билүү көндүмдөрүн, адамдык жакшы сааттарын өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар берилген теманы окуп чыгышат. (8-10мүн)

2-кадам: Мугалим балдарга кайрылып, “-Теманы окуп чыктыңар, силердин оюңарча кекчилдик деген эмне экен?”,-деген суроону берет. Окуучулар өз ойлорун айтып жооп берет. Мугалим кекчилдик- бул өз таарынычын унута албай өч алган адамдын иш аракети болот деп толуктайт. Мугалим: Ал эми кечиримдүүлүк деген эмне экен? деп суроосун улантат.

Окуучулар өз билгендерин айтып жооп беришет.

Мугалим: Балдар кечиримдүүлүк бул ичине кек сактабаган, таарынычын бат унуткан ак көңүл адамдын иш аракети деп кошумчалайт (3-5мүн)

3-кадам: Окуучулар дептерин экиге бөлүп сызып, кекчил адам жана кечиримдүү адам деп жазышат. (№1 тиркеме)

Мугалим:-Китептен окудук жана бир сыйра талкууладык. Силерге кекчилдик менен кечиримдүүлүк сапаттары түшүнүктүү болду деп ойлойм. Ошондуктан, дептериңерге экөөнү салыштырып жазгыла (5-7мүнөт)

4-кадам: Убакыт бүткөндө жазгандарын окуп беришет (2-3мүн)

5-кадам: Тема менен иштөө. Окуучулар теманы пайдаланып ага байланыштуу суроо төрт-беш суроо түзүшөт. (5-7мүн)

6-кадам: Кезектешип жазган суроолорун окуп, калган окуучулар жооп беришет. Жооп бере албаса ал өзү жооп берет. (убакытка жараша)

Баалоо:

Үйгө тапшырма

№1 тиркеме

Кекчил адам	Кечиримдүү адам
Өз таарынычын унута албай өч алган адам ж.б	Ичине кек сактабаган таарынычын бат унуткан адам ж.б

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

32-сабак: Бирөөгө жамандык ойлобо жана жасаба

Өтүү мөөнөтү: Майдын 1-жумасы

Колдонулган усул: Салыштыруу усулу, эссе, китеп менен иштөө

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Окуучулар жамандык менен жакшылыктын айырмасы, ач көз байдын арамза ою, жетим баланын тагдыры жөнүндө окуп, тапшырмаларын аткарып, өз билгендерин бышыкташат.

Тарбиялык: Бирөөгө жамандык кылсаң, өз башыңа тиет дегендей, эч кимге жамандык кылбоого, жамандык ойлобооготарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Жамандык менен жакшылыкты салыштырып ажырата билүү өз оюн эркин чагылдыра алуу жана чыгармачылык менен ой жүгүртө билүү кендшмдёршн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылыш ы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар дептеринин ортосунан экиге бөлүп сызып жамандык жана жакшылык деп жазышат да аларга жооп беришет. (№1 тиркеме 3-5 мүнөт)

2-кадам: Берилген теманы көңүл коюп окуп чыгышат (5-6 мүнөт)

3-кадам: Мугалим: Балдар ушул теманын негизинде жана башка ушул сыяктуу окуяларды билсеңер же болбосо өз чыгармачылыгыңар менен “бирөөгө жамандык кылсаң өз башыңа тиет” деген темада чакан эссе жазгыла (8-10 мүн)

4-кадам: Бөлүнгөн убакыт бүткөндө убакытка жараша жазган эмгектерин окуп беришет.

5-кадам: Мугалим: Балдар мына өзүңөр жазгандай бирөөгө жамандык каалоо, өзүңө жамандык каалоо менен бирдей экен. Эми айткылачы “бирөөгө жамандык кааласаң, өз башыңа тиет” деген макалды кийм кандай түшүндү? – деп суроо берип, окуучулар кол көтөрүп жооп беришет.

Баалоо:
Үйгө тапшырма

Жамандык	Жакшылык
<ul style="list-style-type: none">• бирөөнүн өмүрүн кыюу• бир буюмун уурдоо• калп айтып алдоо ж.б	<ul style="list-style-type: none">• бирөөгө жардам берүү• боорукер болуу• кайрымдуулук кылуу ж.б

Окуучулар улантат
Мугалим: Балдар силер бирөөгө жамандык ойлогон адам кандай жаман иштерге бараарын, ал эми бирөөгө жакшылык каалагандар кандай жакшы иштерди жасаарын салыштырып жаздыңар, эми кийинки тапшырманы аткаргыла (2-кадамдан баштап)

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

33-сабак: Мен жолдоштукка бекминби?

Өтүү мөөнөтү: Майдын 2-жумасы

Колдонулган усул: Жалпы талкуулоо, салыштыруу, эссе

Сабактын максаттары:

Билим берүүчүлүк: Жакшы менен жаман жолдоштун мүнөзүн, алардын кылык-жоруктарын өздөштүрүшөт. Биймандуулук, жоопкерчиликтүүлүк сапаттарын калыптандырышат.

Тарбиялык: Окуучулар жолдошчулукка сабырдуулук, чыдамкайлык менен мамиле кылууга, жолдошчулукка бекем болууга тарбияланышат.

Өнүктүрүүчүлүк: Бул усулдарды колдонууда салыштыруу, талкуулоо көндүмдөрүн, ой жүгүртүүсүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар дептерин ортосунан экиге бөлүп сызып, жакшы жолдоштун мүнөзү жана жаман жолдоштун мүнөзү деп жазышат. Мугалим китептерин жаап коюуну эскертет.

2-кадам: Балдар экөөнө салыштыра жооп жазышат. (5-7мүн №1тиркеме) Убакыт бүткөндө ким канча жазып үлгүрсө окуп беришет.

(5-6 окуучу) окугандан кийин китептерин ачып (121-б), аны менен салыштырып толуктап жазышат.

3-кадам: Тамсилди окуп чыгып, сөз кимдер жөнүндө болуп жатканын, окуянын жүрүшү, аларга кайсы окуялар аркылуу оң же терс баа берсе боло турганын талкуулашат.

4-кадам: Жогоруда аткарган тапшырмаларынын негизинде жана өз ой толгоолору менен “Мен жолдоштукка бекминби?” деген чакан эссе жазышат.

5-кадам: Мугалим убакыттын канча калганын окуучуларга эскертип турат. Бөлүнгөн убакыт бүткөндө, окуучулар кол көтөрүп жазган эмгектерин окуп беришет (2-3мүн). Башка окуучулар аларды угуп, өз ойлорун айтып, суроо берип, активдүү угуучулардан болушуна аракет кылуу зарыл иш.

6-кадам: Мугалим: “Балдар баарыңар канчалык деңгээлде жолдоштукка бекем болушуңар керек же болбосо жазганыңар менен кылган ишиңер дал келбей өзүңөрдү алдаган болуп каласыңар” –деп сабакты жыйынтыктайт.

Баалоо:

Үйгө тапшырма

Администрация мүчөсү бекитет

Бекитемин	2016-ж.	колу	
Бекитемин	2017-ж.	колу	

34-сабак: Элдин адеп маданияты, кайталоо

Өтүү мөөнөтү: Майдын 3-жумасы

Колдонулган усул: Акыркы сөздү мен айтам, класста жалпы талкуулоо

Сабактын максаттары: Бул кайталоо сабагы болгондуктан, кандай жакшы сапаттар адептүүлүккө кирээрин, улуулардын милдети, жолдошчулук, кечиримдүүлүк тууралуу суроолорго жооп берип талкуулоо менен өткөн темаларды бышыкташат.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, дептер ж.б

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 40-мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Окуучулар 4-чейректеги өткөн темалардан негизги жерлери бөлүнүп берилет. Аларды окуп чыгып 3-5 суроо түзүшөт жана анын жоопторун даярдашат.(7-8мүн)

2-кадам: Убакыт бүткөндө каалаган окуучулар же баасы аз окуучулар ордуна туруп (же доскага чыгып) суроолорун окуп берет. Окуучулар кол көтөрүп жооп беришет, жооп туура эмес болсо, башка окуучудан сурашат.

3-кадам: Суроолорун окуп бүткөндө, кийинки окуучу суроолорун окуй баштап сабак уланат (3-5мүн)

Баалоо: Суроолорун окуган окуучуга мугалим жооп берген окуучуларга окуучулар баа коюшса болот.

Үйгө тапшырма: Өткөн темаларды кайталап келүү.

Администрация мүчөсү

Бекитемин	201	колу	
Бекитемин	201	колу	

35-сабак: Эл мурасы эскирбейт. Жылдык кайталоо

Өтүү мөөнөтү: Майдын 4-жумасы

Колдонулган усул: Коллективде иштөө, жалпы талкуулоо

Сабактын максаттары: Окуу жылында өтүлгөн орчундуу темалардан түзүлүп, карточкага жазылган суроолорго жооп берүү менен өткөн темаларды кайталап, билимдерин бышыкташат, суроолорго тез ойлонуп жооп берүү көндүмдөрүн өнүктүрүшөт.

Сабактын жабдылышы: Окуу китеби, суроолор жазылган карточкалар.

Сабактын жүрүшү:

Убакыт: 35-40мүнөт.

Уюштуруу: Саламдашуу, толуктоо.

Өткөн сабакты кайталоо: Анын жаңы тема менен байланышы.

1-кадам: Мугалим өтүлгөн темалардан суроо түзүп, карточкаларга жазып даярдайт. Карточкалар кутучага салынат.

2-кадам: Окуучулар тегерек тартып турушат же орундарында отурушат. Алардын бири алып баруучу болуп дайындалат.

Окуучулардын жообуна баа берүү үчүн эксперт катары үч окуучу шайланат.

3-кадам: Алып баруучу карточкалар салынган кутучаны алып, окуучуларга кезек менен келет. Окуучу карточканы алып андагы суроого жооп берет. Эгерде жооп бере албаса, алып баруучу ал суроону алып класска окуп берет, окуучулар кол көтөрүп жооп беришет. Ушундай жол менен сабак суроолор түгөнгөнчө уланат.

Мугалим убакытка жараша суроону баасы жок окуучуларга окуттурат, окуучулар жооп бергенде “жооп туурабы, кимдин кошумчасы бар” деп сурап турат. (10-15мүн)

4-кадам: Берилген убакыт бүткөндө же суроо жазылган карточка түгөнгөндө, коллективде иштөө толукталат.

5-кадам: Мугалим эксперттер менен кеңешип баа коёт. Калган убакытта жооп бере албаган окуучуларга кошумча суроолор беришип баа коюлат.

Баалоо:

АДЕП САБАГЫ

Сабактын планынын усулдук иштелмелери

5-класс

Басмага 2015ж. берилди
Офсет кагазы, нускасы 200 даана.
Форматы 21x14,8/16, көлөмү 4 б.т.
Солюшин ЖЧК